የብሉይ ኪዳን መንግሥት፣ ቃል ኪዳኖችና ቀኖና

ትምህርት 3

መለኮታዊ ቃል ኪዳኖች

Manuscript

thirdmill

Biblical Education. For the World. For Free.

© 2020 by Third Millennium Ministries

መብቱ በህግ የተጠበቀ ነው። ከአሳታሚው የጽሑፍ ፈቃድ ውጭ ማጠቀሻነት፣ ለግምገማ ፣ ለአስተያየት ወይም ለትምህርት ዓላማዎች በአጭሩ መጠቀም ካልሆነ በስተቀር የዚህ ጽሑፍ ክፍል በማንኛውም መልኩ ወይም በማንኛውም መንገድ ለትርፍ ሊባዛ አይችልም። የአሳታሚው አድራሻ Third Millennium Ministries, Inc., 316 Live Oaks Blvd., Casselberry, Florida 32707.

በሌላ መንገድ ካልተጠቆመ በስተቀር ፣ ሁሉም የቅዱሳት መጻሕፍት ጥቅሶች በ1954 ዓ.ም ከታተመው መጽሐፍ ቅዱስ የተወሰዱ ናቸው።

ስለሴርድሚል

እ.ኤ.አ. በ 1997 የተቋቋመው ፣ ሴርድሚል ለትርፍ ያልተቋቋመ የወንጌላዊ ክርስቲያናዊ አገልግሎት ሲሆን

መጽሐፍ ቅዱሳዊ ትምህርት፣ ለዓለም፣ በነጻ ይሰጣል።

ግባችን በዓለም ዙሪያ በመቶ ሺዎች ለሚቆጠሩ ፓስተሮች እና ለአገልግሎት በቂ ሥልጠና ለሌላቸው የክርስቲያን መሪዎች ነፃ የክርስትና ትምህርት መስጠት ነው። በእንግሊዝኛ ፣ በአረብኛ ፣ በማንዳሪን ፣ በሩሲያኛ እና በስፓኒሽ ተወዳዳሪ የሌለውን የመልቲሚዲያ ሴሚናሪ ሥርዓት ትምህርት በማዘጋጀት እና በዓለም አቀፍ ደረጃ በማሰራጨት ይህንን ግብ እያሟላን እንገኛለን። በአጋር መሥሪያ ቤቶቻችን አማካኝነት ሥርዓት ትምህርታችን ከአሥር በላይ በሚሆኑ ሌሎች ቋንቋዎችም እየተተረጎመ ነው። ሥርዓት ትምህርቱ በጥሩ ግራፊክ የተሠሩ ቪዲዮዎችን፣ የታተሙ ትምህርቶችን እና የበይነመረብ ግብዓቶችን ያካትታል። በትምህርት ቤቶች ፣ በቡድኖች እና በግለሰቦች ፣ በበይነመረብም ሆነ በትምህርት ማህበረሰቦች ውስጥ ጥቅም ላይ እንዲውል የተቀየሰ ነው።

ባለፉት ዓመታት፣ እጅግ በጣም ጥሩ ይዘትን እና ጥራትን የተሸለሙ የመልቲሚዲያ ትምህርቶችን ለማምረት ከፍተኛ ወጪ ቆጣቢ ዘዴን አዘጋጅተናል። ጸሐፊዎቻችን እና አርታኢዎቻችን በስነ-መለኮት የሰለጠኑ አስተማሪዎች ፣ ተርጓሚዎቻችን የሥነ-መለኮታዊ አስተውሎት ያላቸውና የሚተረጉሙበት ቋንቋዎች የአፍ መፍቻ ቋንቋቸው የሆናቸው ናቸው ፣ እንሁም ትምህርቶቻችን ከዓለም ዙሪያ የመጡ በመቶዎች የሚቆጠሩ የተከበሩ የሴሚናሪ ፕሮፌሰሮች እና ፓስተሮች አሳቦችን ይዘዋል። በተጨማሪም ፣ የእኛ ግራፊክ ዲዛይነሮች ፣ ሥዕላዊ መግለጫዎች እና አዘጋጆች ዘመናዊ መሣሪያዎችን እና ቴክኒኮችን በመጠቀም ከፍተኛውን የዝግጅት ደረጃዎችን የሚያሟሉ ናቸው።

የስርጭት ግቦቻችንን ለማሳካት ፣ ሴርድሚል ከቤተክርስቲያናት ፣ ከሴሚናሪዎች ፣ ከመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ቤቶች ፣ ከሚሲዮናውያን ፣ ከክርስቲያን ማሰራጫዎች እና ከሳተላይት ቴሌቪዥን አቅራቢዎች እና ከሌሎች ድርጅቶች ጋር ስትራቴጂካዊ አጋርነት ፈጥሯል። እነዚህ ግንኙነቶች ቀደም ሲል ስፍር ቁጥር የሌላቸው የቪዲዮ ትምህርቶችን ለአገሬው ተወላጅ መሪዎች ፣ ለፓስተሮች እና ለሴሚናሪ ተማሪዎች ማሰራጨት አስችሏል። የድረ-ገጾቻችን እንዲሁ እንደ ስርጭት መንገዶች ሆነው ያገለግላሉ እንዲሁም የመማሪያ ማህበረሰብ እንዴት እንደሚጀምሩ ግብዓቶቸንና ትምህርቶቻችንን ለማግኘት ተጨማሪ አገልግሎት ይሰጣሉ።

ሴርድሚል በ IRS እንደ 501 (ሐ) (3) ኮርፖሬሽን እውቅና ተሰጥቶታል። እኛ ገቢ የምናገኘው ከአብያተ-ክርስቲያናት ፣ ፋውንዴሽንስ፣ ንግድ ተቋማት እና ግለሰቦች በሚሰጡት እርዳታ ነው። ሰዎች ለእኛ ሲለግሱ ከሚከፍሉት ግብር ይቀነስላቸዋል። ስለአገልግሎታችን ተጨማሪ መረጃ ፣ እና እርስዎ እንዴት መሳተፍ እንደሚችሉ ለማወቅ ፣ እባክዎ www.thirdmill.org ን ይጎብኙ።

የብሉይ ኪዳን መንግሥት፣ ቃል ኪዳኖችና ቀኖና

ትምህርት ሦስት

መለኮታዊ ቃል ኪዳኖች

ማውጫ

መግቢያ 2

መንግሥትና ቃል ኪዳኖች 2

የአርኪኦሎጂ ግኝቶች 3
መጽሐፍ ቅዱሳዊ ግንዛቤዎች 5

የቃል ኪዳኖች ታሪክ 9

አጠቃላይ ቃል ኪዳኖች 9
አዳም 10
ኖኅ 11
ብሔራዊ ቃል ኪዳኖች 12
አብርሃም 12
ሙሴ 14
ዳዊት 14
አዲሱ ቃል ኪዳን 15

የቃል ኪዳኖቹ ሁኔታ 18

አጠቃላይ ቃል ኪዳኖች 19
አዳም 19
ኖኅ 20
ብሔራዊ ቃል ኪዳኖች 21
አብርሃም 22
ሙሴ 23
ዳዊት 24
አዲስ ኪዳን 25

የቃል ኪዳኑ ሕዝቦች 27

የሰብዓዊነት መከፋፈል 28
በቃል ኪዳኑ ውስጥ 28
የታቀፉና የተገለሉ 30
የቃል ኪዳኖቹ ሁኔታ ተግባራዊነት 31
የማያምኑ የተገለሉ ሰዎች 32
የታቀፉ ያላመኑ ሰዎች 33
የታቀፉ አማኞች 34

ማጠቃለያ 36

አስተዋጽኦ ያደረጉ ጸሐፊዎች 37

የቃላት ፍች 39

መግቢያ

እናንተ በጥንታዊው ዓለም ውስጥ ታላቅ ንጉሥ ብትሆኑ ኖሮ ፣ የእናንተ አገዛዝ በሌሎች ብሔሮች ላይ ለማሰራጨት ከወሰናችሁ፣ መንግሥታችሁን እንዴት ታስተዳድራላችሁ? እያደገ ሲሄድ የግዛታችሁ መሰረታዊ ፖሊሲዎችን እንዴት ታቋቁማላችሁ? እነዚህ ብሉይ ኪዳንን ስናጠና ልንጠይቃቸው የሚገቡን ጥሩ ጥያቄዎች ናቸው ምክንያቱም ብሉይ ኪዳን መንግሥቱን እስከ ምድር ዳርቻ ድረስ ለማሰራጨት ቆርጦ የተነሳ እግዚአብሔርን እንደ መለኮታዊ ንጉሥ አድርጎ ያቀርባል። የጥንት እስራኤላውያን በዘመናቸው ታላላቅ ሰብዓዊ ነገሥታት መንግሥቶቻቸውን በማስፋፋት በዓለም አቀፍ ስምምነቶች ወይም በቃል ኪዳኖች እንደሚገዙ ያውቁ ነበር። ስለዚህ እግዚአብሔር መስፋፋቱን መንግሥቱን በቃል ኪዳኖችም ማስተዳደሩን ማወቃቸው ምንም አያስገርምም ነበር። የእግዚአብሔር ቃል ኪዳኖች መንግሥቱን በመላው ምድር ሲሰራጭ የሚያስተዳድሩትን መሠረታዊ ፖሊሲዎች አቋቋሙ።

ይህ የብሉይ ኪዳን መንግሥት፣ ቃል ኪዳኖች እና ቀኖና በሚል ተከታታይ ትምህርቶች ውስጥ ሦስተኛው ትምህርት ነው ፣ እኛ "መለኮታዊ ኪዳናት" የሚል ርዕስ ሰጥተናል። በዚህ ትምህርት ፣ መንግሥቱን በመላው ዓለም ለማራመድ እግዚአብሔር መንግሥቱን በተከታታይ ኪዳኖች እንዴት እንደገዛው እንመረምራለን።

በዚህ ተከታታይ ትምህርት ስንማር፣ የብሉይ ኪዳን ቀኖና መጻሕፍት የተጻፉት በተለያዩ ጊዜያት እና ሁኔታዎች ውስጥ የእግዚአብሔርን ሕዝብ ለማነጋገር ነው። ሆኖም የእያንዳንዱ መጽሐፍ ዕይታዎች ሁሉም የብሉይ ኪዳን ደራሲዎች በጋራ ባደረጉት የእምነት ስብስብ ላይ ያርፉ ነበር። ሁሉም በታሪክ ውስጥ የእግዚአብሔር ታላቅ ዓላማ መንግሥቱን ከሰማይ እስከ ምድር ዳርቻ ማስፋፋት ነው ብለው ያምኑ ነበር። ደግሞም እግዚአብሔር የመንግሥቱን መስፋፋት በተለያዩ ወቅቶች በተከታታይ ዋና ዋና ቃል ኪዳኖች ያስተዳድራል ብለው ያምኑ ነበር። በተግባር፣ የብሉይ ኪዳን ደራሲዎች የቃል ኪዳኑን ፖሊሲዎች ለተለያዩ ሁኔታዎች ተግዳሮቶች በመተግበር የእግዚአብሔርን መንግሥት ለማስፋፋት መጽሐፎቻቸውን ጽፈዋል። እናም በዚህ ምክንያት የብሉይ ኪዳንን እያንዳንዱን ክፍል አስፈላጊነት ለመረዳት የእግዚአብሔርን ቃል ኪዳኖች መረዳት ወሳኝ ነው።

በብሉይ ኪዳን መለኮታዊ ቃል ኪዳኖችን መመርመራችን በአራት ዋና ክፍሎች ይከፈላል። በመጀመሪያ በእግዚአብሔር መንግሥት እና በቃል ኪዳኖቹ መካከል ያለውን ወሳኝ ግንኙነቶች እንመረምራለን። ሁለተኛ በብሉይ ኪዳን ውስጥ ስለ እግዚአብሔር ቃል ኪዳኖች ታሪክ እንመለከታለን። ሦስተኛ በእነዚህ ቃል ኪዳኖች ውስጥ የሕይወትን ተለዋዋጭነት እንመረምራለን። እና አራተኛ የእግዚአብሔርን ቃል ኪዳኖች ሰዎች እንመረምራለን። በእግዚአብሔር መንግሥት እና በቃል ኪዳኖቹ መካከል ባለው ግንኙነት እንጀምር።

መንግሥትና ቃል ኪዳኖች

የብሉይ ኪዳንን የሚያውቅ ሁሉ የቃል ኪዳን ጽንሰ -ሀሳብ ለእስራኤል እምነት ወሳኝ እንደነበር ያውቃል። የዕብራይስጥ ቃል በተለምዶ "ቃል ኪዳን" - ቤራት በዕብራይስጥ - በብሉይ ኪዳን ውስጥ ከ 280 ጊዜ በላይ ተጠቅሷል። እናም ይህ የቃል ኪዳን ጽንሰ -ሀሳብ ብዙውን ጊዜ ከሌሎች ቃላትም ጋር ይዛመዳል። በብሉይ ኪዳን የቃል ኪዳኖች ታዋቂነት አይካድም። ግን በሚያሳዝን ሁኔታ ፣ ብዙ ሰዎች በቅዱሳን ጽሑፎች ውስጥ የእግዚአብሔር ቃል ኪዳኖችን መሠረታዊ ገጽታዎች በተሳሳተ መንገድ ይረዱታል። የእግዚአብሔር ቃል ኪዳኖች እንደ መለኮታዊው ንጉሥ አገዛዙ እና በምድር ላይ ካለው የመንግሥቱ እድገት ጋር እንዴት እንደተያያዙ ማየት አልቻሉም። ታዲያ መለኮታዊ ቃል ኪዳኖች ከእግዚአብሔር መንግሥት ጋር እንዴት ተዛመዱ? በእነዚህ ሁለት የብሉይ ኪዳን ወሳኝ ትምህርቶች መካከል ያለው ግንኙነት ምንድነው?

በእግዚአብሔር መንግሥት ዓላማዎች እና በቃል ኪዳኖቹ መካከል ያለውን ግንኙነት ለመመርመር ፣ በሁለት አቅጣጫዎች እንመለከታለን። በመጀመሪያ እነዚህን ግንኙነቶች ለመረዳት ጠቃሚ ዳራዎችን የሚሰጡ አንዳንድ የቅርብ ጊዜ የአርኪኦሎጂ ግኝቶችን እንጠቅሳለን። ሁለተኛ እነዚህ ግኝቶች በመለኮታዊ ቃል ኪዳኖች መጽሐፍ ቅዱሳዊ ፅንሰ -ሀሳብ ውስጥ ጉልህ ግንዛቤዎችን እንዴት እንደሚሰጡ እንመለከታለን። በእኛ ርዕሰ ጉዳይ ላይ ብርሃን በሚሰጡ አንዳንድ የቅርብ ጊዜ የአርኪኦሎጂ ግኝቶች እንጀምር።

የአርኪኦሎጂ ግኝቶች

የክርስቶስ ተከታዮች መንፈስ ቅዱስ የብሉይ ኪዳንን ቅዱሳት መጻሕፍትን እንዳነሳሳቸው እና ለሁሉም ጊዜያት እና ቦታዎች የእግዚአብሔር ቃል መሆናቸውን በትክክል ያረጋግጣሉ። ነገር ግን መንፈስ ቅዱስ እነዚህን ቅዱሳት መጻሕፍት በመጀመሪያ ለጥንታዊ እስራኤላውያን እንዳነሳሳቸው ሁል ጊዜ ማስታወስ አስፈላጊ ነው። የጥንት እስራኤላውያን የባህላዊ ልምዶች በዘመናቸው የእግዚአብሔርን መገለጥ እንዲረዱ መድረክ አዘጋጅቶላቸዋል። እናም እኛ ለማየት ስንሞክር፣ ባለፈው ምዕተ ዓመት ሁለተኛ አጋማሽ ላይ የተደረጉ በርካታ የአርኪኦሎጂ ግኝቶች በአምላክ ቃል ኪዳኖች እና በመንግሥቱ መካከል መሠረታዊ ግንኙነቶች እንዳሉ ታማኝ እስራኤላውያን ምን ያህል እንደተረዱት እንድንረዳ ይረዱናል።

ከጥንታዊው ቅርብ ምሥራቅ ሦስት ዓይነት የንጉሣዊ ሰነዶች ብዙውን ጊዜ በመጽሐፍ ቅዱስ ቃል ኪዳኖች ውይይቶች ውስጥ ይታያሉ - በመጀመሪያ የንጉሳዊ እኩልነት ስምምነቶች - በአንጻራዊ ሁኔታ እኩልነት ያላቸው ነገሥታት እርስ በእርስ ያላቸውን የግንኙነት ውሎች የሚደራደሩባቸው ኪዳኖች ፤ ሁለተኛ የንጉሣዊ ስጦታዎች - የጥንት ነገሥታት ለታማኝ አገልጋዮቻቸው መሬቶችን ወይም ልዩ ማዕረግን እንዴት እንደሰጡ የሚያሳዩ ጽሑፎች ፤ እና ሦስተኛ የሱዜራን-ቫሳል ስምምነቶች እና ከእነርሱ ጋር የተዛመዱ ሌሎች ሰነዶች-ታላላቅ ነገሥታት ከትንሽ ፣ ከታዛዥ ነገሥታት እና ከብሔሮቻቸው ጋር ያቋቋሟቸው ዓለም አቀፍ ስምምነቶች ናቸው።

እንደ እውነቱ ከሆነ፣ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ከንጉሣዊ ስምምነት ስምምነቶች ጥቂት ግንዛቤዎችን ብቻ ልናገኝ እንችላለን። በእርግጠኝነት ብሉይ ኪዳን የሚያመለክተው በመካከላቸው ያሉትን የቃል ኪዳኖች ውሎች እርስ በእርስ የሚደራደሩትን እኩል ደረጃ ያላቸውን ሰዎች ነው። ነገር ግን ከመለኮታዊ ቃል ኪዳኖች ጋር በተያያዘ፣ እግዚአብሔር ከሰው ልጆች ጋር ፈጽሞ አልተደራደረም ምክንያቱም ማንም ሰው የእርሱ እኩል አይደለም። በሁሉም አጋጣሚዎች እርሱ ሁሉንም የቃል ኪዳኑን ውሎች በሉዓላዊነት አዝዞታል።

ከዚህ ባሻገር የመጽሐፍ ቅዱስ ምሁራን በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በእግዚአብሔር ቃል ኪዳኖች እና በንጉሣዊ ስጦታዎች መካከል አንዳንድ ጉልህ መመሳሰሎችን ጠቁመዋል። በተለይም እስራኤል በተስፋይቱ ምድር ርስት ላይ ያተኮሩ ግንኙነቶችን እና እግዚአብሔር የዳዊትን ቤት እንደ እስራኤል ንጉሣዊ ሥርወ መንግሥት ላይ ያተኮሩ ግንኙነቶችን አስተውለዋል። ግን በኋላ እንደምንመለከተው እነዚህ ትይዩዎች ብዙውን ጊዜ በተሳሳተ መንገድ ተተርጉመዋል።

እስካሁን ድረስ ስለ መጽሐፍ ቅዱሳዊ መለኮታዊ ቃል ኪዳኖች ያለንን ግንዛቤ ያሰፋት የጥንት ንጉሣዊ ሰነዶች የሱዜራን-ቫሳል ስምምነቶች ናቸው። እነዚህ ጥንታዊ ጽሑፎች የመጽሐፍ ቅዱስ ደራሲያን በእግዚአብሔር መንግሥት እና በቃል ኪዳኖቹ መካከል ያለውን ግንኙነት እንዴት እንደተረዱ ጉልህ ግንዛቤዎችን ይሰጣሉ።

በብሉይ ኪዳን ዓለም የግብፅ ፈርዖኖች እና የኬጢያውያን፣ የባቢሎናውያን፣ የአሦራውያን እና የእስራኤል ነገሥታት አብዛኛውን ጊዜ ደካማ መንግሥታትን በማሸነፍ ወይም በመቀላቀል ግዛቶቻቸውን አስፋፉ። ይህንንም ሲያደርጉ የማስፋፊያ መንግሥቶቻቸውን መሠረታዊ ፖሊሲዎች በስምምነቶች ወይም በቃል ኪዳኖች አቋቋመው ነበር። አርኪኦሎጂስቶች እነዚህን በርካታ ዓለም አቀፍ ስምምነቶች አግኝተው “የሱዜራን-ቫሳል ስምምነቶች” ብለው ጠርቷቸዋል።

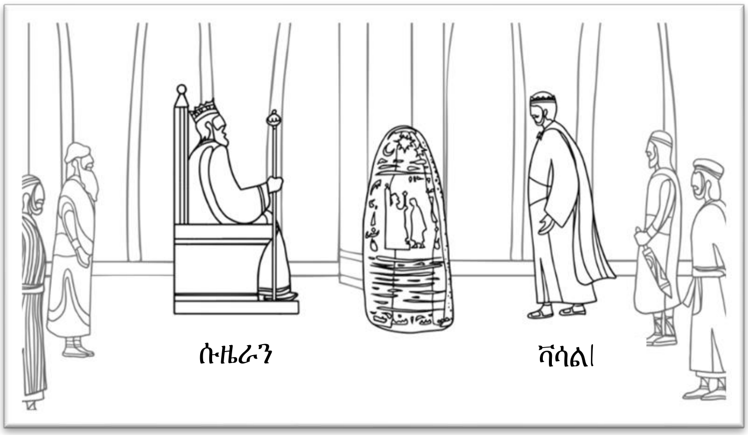

የሱዜራን-ቫሳል ስምምነት በታላቁ ንጉሠ ነገሥት እና በአነስተኛ ንጉሥ መካከል የሚደረግ ስምምነት ነበር

አሁን ፣ "ሱዜራን" እና "ቫሳል" የሚሉት ቃላት ግራ እንዲጋቡአችሁ አይፍቀዱ። "ሱዘሬን" ማለት በቀላሉ ንጉሠ ነገሥት ወይም ታላቅ ንጉሥ ማለት ነው። እና በእርግጥ "ቫሳል" የሚለው ቃል አገልጋይ ወይም በዚህ ሁኔታ "የታላቁ ንጉሥ አገልጋይ" ማለት ነው። የሱዜራን-ቫሳል ስምምነቶች በታላላቅ ነገሥታት-ሱዘራይን-እና በአነስተኛ ነገሥታት-ቫሳሎች-እና በብሔሮቻቸው መካከል ያለውን መስተጋብር የሚገዙ መሠረታዊ ፖሊሲዎችን ይመሠርታሉ። ስለዚህ የሱዜራን-ቫሳል ስምምነት በታላቁ ንጉሠ ነገሥት እና በአነስተኛ ንጉሥ እና በሕዝቡ መካከል የተደረገ ዓለም አቀፍ ስምምነት ነበር።

> *በጥንታዊ ቅርብ ምስራቃዊ አውድ ውስጥ ንግሥና … በአብዛኛው በኪዳን ጽንሰ-ሀሳብ ላይ የተመሠረተ ነበር። ስለዚህ አንድ ንጉስ ወይም የበላይ ተቆጣጣሪ ወይም "ሱዘሬን" ተብሎ የሚጠሩ ስምምነቶች፣ የጥንት ስምምነቶች ማስረጃ አለን፣ በመሠረቱ አገልጋዮቹ ወይም የእርሱ አገልጋዮች ከሚሆኑ አንዳንድ ሰዎች ጋር ስምምነት ውስጥ ይገባሉ። እናም ግንኙነቱን የሚገልፁት ባለቤቱ ፣ ሱዜራን ፣ ግንኙነቱን ጠብቆ ለማቆየት የሚቻልበትን የቃላት ስብስብ ይገልፃል። እናም እንደዚህ ያለ ነገር ይናገራል - "ጥበቃ እሰጥሃለሁ፣ ብልጽግናን እሰጥሃለሁ; ከእህልህ ውስጥ የተወሰነ ድርሻ በማካፈል፣ ታማኝነትህን በመስጠት እና ከሌሎች ነገሥታት ጋር ታማኝነትን ባለማሳየትህ ከእኔ ጋር ብቻ በታማኝነት መኖር አለብህ ይላል፡፡ ስለዚህ በአንድ አኳኋን በጣም እርስ በእርስ መደጋገፍ ይመስላል። ስለ ንግሥና እና ስለ ኪዳኑ ተፈጥሮ በዚህ ዓይነት ስምምነት መሠረት ማሰብ ከጀመርን፣ ያገኘነው የተለያዩ የብሉይ ኪዳን ክፍሎች ከእነዚህ የሱዜራን ስምምነቶች ትክክለኛ አካላት ጋር በጣም በትክክል የሚስማሙ ይመስላል።*
>
> — ዶክተር ብራድሊ ቲ ጆንሰን

የሱዜራን-ቫሳል ስምምነቶች በተለምዶ ሰባት ዋና ዋና ነገሮችን ይዘዋል። ታላቁን ንጉስ በሚለይበት መግቢያ ላይ ጀመሩ። ይህ መቅድም በታላቁ ንጉስ በቫሳላዎቹ ላይ በሚያደርጋቸው ደግ ተግባራት ላይ ያተኮረ ታሪካዊ መቅድም ይከተላል። በመቀጠልም እነዚህ ስምምነቶች ነገሥታት ቫሳሎቻቸው እንዲታዘዙ ወደሚያስፈልጋቸው የተወሰኑ ድንጋጌዎች ወይም ሕጎች ዘወር ይላል። እነዚህን ሕጎች በመከተል ለእነዚህ ስምምነቶች በየዓመቱ አደባባይ ይነበባሉ፣ የሚሻሻሉም እንዲሻሻሉ ይደረጋል እና ሁሉም ግዴታዎች መሟላታቸውን ለማረጋገጥ አማልክት እንደ መለኮታዊ ምስክሮች ይዘረዘራሉ። ከዚያም እነዚህን ስምምነቶች መታዘዝ ወደ በረከቶች ፣ አለመታዘዝ ወደ መርገም እንደሚያደርሱ ይናገራል። እናም እነዚህ ዓለም አቀፍ ግንኙነቶችን መደበኛ በሆነው ሥነ-ሥርዓታዊ፣ መስዋዕታዊ ምግብ ላይ በማጣቀሻዎች ይዘጋሉ።

በእነዚህ ሰባት አካላት እና መለኮታዊ ቃል ኪዳኖች በብሉይ ኪዳን መካከል ጉልህ ትይዩዎች አሉ። ነገር ግን እያንዳንዳቸውን እነዚህን አሳቦች ከመዳሰስ ይልቅ ፣ የመጽሐፍ ቅዱስ ቃል ኪዳኖች የእነዚህን ስምምነቶች መሠረታዊ ሁኔታ የሚይዙበትን መንገዶች እናሳያለን።

የሱሴራይን-ቫሳል ስምምነቶች ሰባቱ ዓይነተኛ አካላት በታላላቅ ነገሥታት እና በአሳዳሪዎቻቸው መካከል ያለውን መስተጋብር የሚያንፀባርቅ መሠረታዊ ሦስት ገጽታዎችን ይገልጣሉ፡፡ በመጀመሪያ ስምምነቶቹ ለንጉሣዊ

በጎነት አፅንዖት ሰጥተዋል - ታላላቅ ነገሥታት ለቫሳሎቻቸው ያሳዩትን ደግነት። በመግቢያው ላይ ንጉሥ ራሱን እንደ ትክክለኛ ገዥ ይገልጻል። ከዚያ ታሪካዊው መቅድም ንጉሥ ለተገዢዎቹ ደግነት ያሳዩበትን የተወሰኑ መንገዶችን ይገልፃል። የንጉሳዊ በጎነት ጭብጥ በጣም ጎልቶ ስለነበረ ታላላቅ ነገሥታት ብዙውን ጊዜ እራሳቸውን "አባት" እና ቫሳሎቻቸውን "ልጆች" ብለው ይጠሩ ነበር።

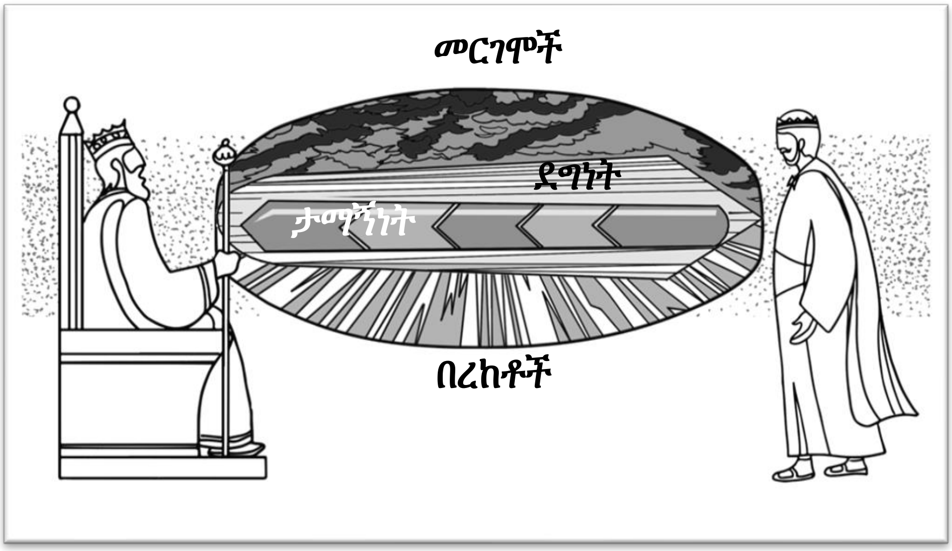

የሱዜራንና ቫሳል ሦስት ገጽታ ስምምነቶች

የሱዜራን-ቫሳል ስምምነቶች ሁለተኛው ዋና ትኩረት በቫሳል ታማኝነት መስፈርቶች ላይ ነበር። ቫሳሎች የንጉሥን ሕጎች ማክበር እና የከበሩ ማዕድኖችን፣ ጌጣጌጦችን፣ ባሪያዎችን፣ ወታደሮችን እና የመከር ሥራዎቻቸውን ግብር መስጠት ነበረባቸው። ቫሲሎች አመስጋኝ፣ የታላላቅ ነገሥቶቻቸው ታማኝ አገልጋዮች መሆናቸውን ለማሳየት እነዚህ ድንጋጌዎች ተዘርዝረዋል።

የሱዜራን-ቫሳል ስምምነቶች ሦስተኛው ዋና ትኩረት በረከቶች እና እርግማኖች በሚያስከትሉ ውጤቶች ላይ ነበር። ታላላቅ ነገሥታት የመንግሥታቸውን ዓላማ በሚያገለግሉ መንገዶች በረከቶችን እና እርግማንን ለመለካት ሁል ጊዜ የንጉሣዊ መብታቸውን ጠብቀዋል። ነገር ግን በሱዜራን-ቫሳል ስምምነቶች፣ ነገሥታት ወደ ታማኝ አገልጋዮቻቸው የሚመጡትን በረከቶች አውጀዋል እና ታማኝ ካልሆኑት ቫሳዎች ላይ ስለሚደርሱ እርግማኖችም አስጠንቅቀዋል።

እንደምናየው እነዚህ ሦስቱ የሱዜራን-ቫሳል ስምምነቶች ዋና ዋና ገጽታዎች በቅዱሳት መጻሕፍት ውስጥ በእግዚአብሔር እና በቃል ኪዳኑ ሕዝቦቹ መካከል ያለውን ግንኙነት መሠረታዊ ሁኔታ በበለጠ ለመረዳት እንድንችል ይረዱናል።

እነዚህን የአርኪኦሎጂ ግኝቶች በአእምሯችን ይዘን በእግዚአብሔር መንግሥት እና በቃል ኪዳኖቹ መካከል ያለውን አስፈላጊ ትስስር በተመለከተ ወደ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ግንዛቤዎች ዞር ማለት አለብን።

መጽሐፍ ቅዱሳዊ ግንዛቤዎች

ብሉይ ኪዳን ብዙ የተለያዩ ግንኙነቶችን እንደ ቃል ኪዳኖች - በወዳጆች፣ በባለትዳሮች፣ በፖለቲካ መሪዎች፣ በጎሳዎች እና በብሔሮች መካከል ያለውን ግንኙነት ከጅምሩ መጥቀስ አለብን። እነዚህ የሰዎች መስተጋብሮች በብሉይ ኪዳን ውስጥ ቃል ኪዳኖች ተብለው ተጠርተዋል ምክንያቱም እርስ በእርስ በጋራ ግዴታዎች ሰዎችን እርስ በእርስ በማያያዝ ነው። አንዳንድ ጊዜ ብሉይ ኪዳን እነዚህን የተለያዩ የቃል ኪዳን ግንኙነቶች እግዚአብሔር ከሕዝቡ ጋር ካለው ግንኙነት ጋር ያወዳድራል። ስለዚህ በብሉይ ኪዳን ውስጥ ከእነዚህ የተለያዩ ቃል ኪዳኖች ከእግዚአብሔር ጋር ስላለን ግንኙነት ብዙ መማር እንችላለን።

ነገር ግን በዚህ ትምህርት ውስጥ የምናተኩረው ቅዱሳት መጻሕፍት ስለ እግዚአብሔር ዋና ቃል ኪዳኖች በሚያስተምሩት ላይ ነው - መንግሥቱን በቆራጥነት ያስተዳደረባቸው ቃል ኪዳኖች። እዚህ በአእምሮአችን ውስጥ ስድስት የታወቁ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ኪዳኖች አሉን-የእግዚአብሔር ቃል ኪዳኖች በአዳም ፣ በኖኅ ፣ በአብርሃም ፣ በሙሴ፣ በዳዊት እና ብዙውን ጊዜ አዲሱን ኪዳን ብለን የምንጠራውን የወደፊት ቃል ኪዳን ናቸው። በእነዚህ ሁሉ አጋጣሚዎች እግዚአብሔር መንግሥቱን በቃል ኪዳኖች መርቷል።

እግዚአብሔር መንግሥቱን የመራው በስድስት ታላላቅ ቃል ኪዳኖች ነው።

እያንዳንዳቸውን እነዚህን ዋና ዋና መለኮታዊ ኪዳኖች በዚህ ትምህርት በኋላ እንመለከታለን። ግን በዚህ ጊዜ ለሙሴ የገባውን ቃል ኪዳን በአጭሩ በመመልከት የሱዜራይን-ቫሳል ስምምነቶች የእግዚአብሔርን የቃል ኪዳኖች ምንነት እንዴት እንደሚሰጡን እናብራራለን። እግዚአብሔር ከሙሴ ጋር የገባውን ቃል ኪዳን መመልከቱ አስፈላጊ ነው ምክንያቱም ቅዱሳት መጻሕፍት ስለዚህ ኪዳን በብሉይ ኪዳን ከማንኛውም ሌላ ኪዳን የበለጠ ብዙ ይገልጣሉ።

እግዚአብሔር ከሙሴ ጋር የገባውን ቃል ኪዳን ስንመለከት በጥንታዊ ቅርብ ምስራቃዊ የሱዘራን-ቫሳል ስምምነቶች በሚመስሉ መንገዶች እንደተዋቀረ ወዲያውኑ ይታያል። የሙሴ ቃል ኪዳን በእነዚህ ስምምነቶች ውስጥ ያየናቸውን ተመሳሳይ ሦስት ነገሮችን አካቷል። ይህ መመሳሰል፣ በመሰረቱ ታላቁ የእስራኤል ንጉሥ እግዚአብሔር መንግስቱን ለማስተዳደር ቃል ኪዳኖቹን እንዳቋቋመ እንድንገነዘብ ይረዳናል።

እግዚአብሔር በሲና ተራራ ከእስራኤል ሕዝብ ጋር የገባውን ቃል ኪዳን የጀመረበትን ዘፀአት 19: 4-6ን ተመልከት። እግዚአብሔር እንዲህ አለ -

> በግብፃውያን ያደረግሁትን፥ በንስርም ክንፍ እንደተሸከምኋችሁ፥ ወደ እኔም እንዳመጣኋችሁ አይታችኋል። አሁንም ቃሌን በእውነት ብትሰሙ ኪዳኔንም ብትጠብቁ፥ ምድር ሁሉ የእኔ ናትና ከአሕዛብ ሁሉ የተመረጠ ርስት ትሆኑልኛላችሁ፤ እናንተም የካህናት መንግሥት የተቀደሰም ሕዝብ ትሆኑልኛላችሁ። ለእስራኤል ልጆች የምትነግራቸው ቃል ይህ ነው። (ዘጸአት 19:4-6).

ይህ ምንባብ ከዘፀአት 19-24 ባለው በሲና ተራራ ላይ እግዚአብሔር ከእስራኤል ጋር የገባውን ቃል ኪዳን ረጅም ታሪክ ያስተዋውቃል። እግዚአብሔር ከእስራኤል ጋር "ቃል ኪዳን" ስለመፈጸሙ እና ይህንን ቃል ኪዳን ከመንግሥቱ ጋር እንደሚያገናኘው በግልፅ የሚያመለክት መሆኑን ልብ በሉ። እዚህ እንደምንመለከተው ይህ ቃል ኪዳን እስራኤልን "የካህናት መንግሥት" በማድረግ የእግዚአብሔርን መንግሥት ዓላማዎች ለማገልገል የተነደፈ ነው።

በዚህ ተመሳሳይ ምንባብ እኛ ደግሞ የንጉሳዊ በጎነትን፣ የቫሳል ታማኝነትን እና የሱዜራን-ቫሳል ስምምነቶችን የሚለዩ የበረከቶች እና እርግማኖች ውጤትንም ማየት እንችላለን።

እግዚአብሔር ከሙሴ ጋር በገባው ቃል ኪዳን ውስጥ ያሉ ሦስት ድርብ ገጽታዎች

በመጀመሪያ እግዚአብሔር እስራኤላውያንን ከግብፅ ባርነት ነፃ ሲያወጣቸው ያሳየውን መለኮታዊ ቸርነት አስታወሳቸው። በቁጥር 4 ላይ እንደተናገረው

በግብፃውያን ያደረግሁትን፥ በንስርም ክንፍ እንደተሸከምኋችሁ፥ ወደ እኔም እንዳመጣኋችሁ አይታችኋል። (ዘጸአት 19:4).

ልክ እንደ ጥንት ሰብዓዊ ነገሥታት ሁሉ እግዚአብሔር ለእነርሱ ታላቅ ነገር እንዳደረገላቸው እስራኤላውያንን አስታወሳቸው። በሲና ተራራ በገባው ቃል ኪዳን ከእስራኤል ጋር ላደረገው ግንኙነት የእርሱ ቸርነት አስፈላጊ ነበር።

ሁለተኛ እግዚአብሔር ይህንን ቃል ኪዳን ሲጀምር ለሰው ታማኝነት ጥሪ አቅርቧል። ቁጥር 5ን እንደገና አዳምጡ

አሁንም ቃሌን በእውነት ብትሰሙ ኪዳኔንም ብትጠብቁ፥ ምድር ሁሉ የእኔ ናትና ከአሕዛብ ሁሉ የተመረጠ ርስት ትሆኑልኛላችሁ፤ (ዘጸአት 19:5).

ልክ እንደ ጥንታዊ ቅርብ ምስራቃዊ ሱዘሮች፣ እግዚአብሔር ከመንግሥቱ ሰዎች ታማኝነትን ይፈልጋል። ምንም እንኳን የሙሴ ቃል ኪዳን በእግዚአብሔር ንጉሣዊ ቸርነት የተጀመረ እና የሚደገፍ ቢሆንም እግዚአብሔር አሁንም ሕዝቡ ድምፁን እንዲታዘዙ እና የቃል ኪዳኑን ድንጋጌዎች እንዲጠብቁ ይፈልጋል።

ሦስተኛ የሙሴ ቃል ኪዳን ለእስራኤል መዘዞችንም አስከትሏል። በቁጥር 5-6 ላይ ይህ አሳብ ግልፅ ይሆናል-

አሁንም ቃሌን በእውነት ብትሰሙ ኪዳኔንም ብትጠብቁ፥ ምድር ሁሉ የእኔ ናትና ከአሕዛብ ሁሉ የተመረጠ ርስት ትሆኑልኛላችሁ፤ እናንተም የካህናት መንግሥት የተቀደሰም ሕዝብ ትሆኑልኛላችሁ። ለእስራኤል ልጆች የምትነግራቸው ቃል ይህ ነው። (ዘጸአት 19:5-6).

የእስራኤል መለኮታዊ ንጉሥ እንደመሆኑ እስራኤላውያን ታማኝ ቢሆኑ ታላቅ በረከቶችን እንደሚያገኙ እግዚአብሔር ግልፅ አድርጓል። እነርሱ ከሌሎች ብሔሮች ሁሉ በላይ የእርሱ ውድ ሀብት ይሆናሉ። ለእግዚአብሔር ለቅዱስ ሕዝብ፣ የካህናት መንግሥት ይሆናሉ። ዘፀአት 19-24 ደጋግሞ እንደሚገልጸው፣ እስራኤላውያን ታማኝ ካልሆኑ ከእግዚአብሔር እርግማን በታች እንደሚወድቁ ተናግሮ ነበር።

በሙሴ ዘመን በሱዜራን-ቫሳል ስምምነቶች እና እግዚአብሔር ከእስራኤል ጋር በገባው ቃል ኪዳን መካከል ያለውን እነዚህን ወሳኝ ትይዩዎች መካድ ከባድ ይሆናል። ነገር ግን ከቅርብ አሥርተ ዓመታት ወዲህ በርካታ የመጽሐፍ ቅዱስ ተርጓሚዎች አንዳንድ ሌሎች ዋና ዋና የመጽሐፍ ቅዱስ ቃል ኪዳኖች ከንጉሣዊ ቃል ኪዳኖች ጋር ትይዩ እንደሆኑ ተከራክረዋል። በእነርሱ እይታ የንጉሣዊ ስጦታዎች የታማኝነት መስፈርትን እና የበረከቶችን እና የእርግማን

ውጤቶችን አያካትቱም። በዚህ ብርሃን፣ እነዚህ ተርጓሚዎች እግዚአብሔር ከአዳምና ከሙሴ ጋር የገባው ቃል ኪዳኖች እንደ የሱዜራን-ቫሳል ስምምነቶች ነበሩ ብለው ተከራክረዋል። እነርሱ ሁኔታዊ አስገዳጅ ኪዳኖች ነበሩ። ነገር ግን ከዚህ አመለካከት የኖኅ፣ የአብርሃምና የዳዊት ያሉት የእግዚአብሔር ቃል ኪዳኖች - እና በአንዳንድ እይታዎች እንኳን አዲስ ኪዳን - ሙሉ በሙሉ ቅድመ-ሁኔታ የሌለባቸው ፣ የተስፋ ሰጪ ኪዳኖች እንደ ንጉሣዊ ስጦታዎች ነበሩ።

ነገር ግን አንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ቃል ኪዳኖችን እንደ አስገዳጅነት ሌሎቹን እንደ አዋጅ ማየቱ በቂ አይደለም። እውነት ነው አንዳንድ የአርኪኦሎጂያዊ ምሳሌዎች የንጉሣዊ ስጦታዎች የታማኝነትን ወይም የበረከቶችን እና የእርግማን መስፈርቶችን በግልጽ አይጠቅሱም። ግን ብዙ ምሁራን የተወሰኑት እንደሚያደርጉ ጠቁመዋል። እናም እነዚህ ሊቃውንት በጥንታዊ ቅርብ ምስራቅ ያሉ ነገሥታት ሁል ጊዜ ከተገዥዎቻቸው መታዘዝን እንደሚፈልጉ በትክክል ይመለከታሉ። እያንዳንዱ መለኮታዊ ቃል ኪዳን በእግዚአብሔር መካከል እንደ ንጉሥ እና በሕዝቦቹ መካከል እንደ ቫሳላዎቹ ግንኙነቶችን አቋቋመ። ስለዚህ የእግዚአብሔርን ቃል ኪዳኖች የሚያመለክት እያንዳንዱ የመጽሐፍ ቅዱስ ምንባብ በቀጥታ መለኮታዊ ቸርነትን፣ የሰውን ታማኝነት እና የበረከቶችን እና የእርግማን መዘዞችን በቀጥታ የሚመለከት ወይም አስቀድሞ የታሰበ ነው።

> አንዳንድ ጊዜ የመጽሐፍ ቅዱስ ሊቃውንት አንዳንድ ቃል ኪዳኖች ቃልኪዳን ሲሆኑ ሌሎቹ ደግሞ ግዴታ እንደሆኑ ይጠቁማሉ። ለአብርሃም የተሰጠው ምድር የቃልኪዳን ቃል ኪዳን ነው ፣ በሲና የተሰጠው ሕግ የግዴታ ኪዳን ነው። ግን በእውነቱ ፣ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ እና በጥንታዊ ቅርብ ምስራቅ ውስጥ የምናየው እያንዳንዱ ቃል ኪዳን ሁለቱም ወገኖች አሉት። ተስፋዎች እየተደረጉ ነው ፣ ግን ደግሞ ግንኙነቱን ከመንከባከብ እና ከመጠበቅ ጋር ይመጣል። ስለዚህ እግዚአብሔር ለአብርሃም ምድር በሰጠበት በመሬት ስምምነት ውስጥ እንኳን እናያለን። ከዚያ በኋላ በምዕራፍ 17 እና በምዕራፍ 18 ውስጥ ፣ "በፊቴ ትሄዳለህ ፣ ልጆቼንም መንገዶቼን ታስተምራለህ" የሚል ተስፋ አለ። በጽድቅና በፍትህ ትመላለሳለህ። " ስለዚህ እግዚአብሔር በቃል ኪዳኑ ውስጥ ታላላቅ ስጦታዎችን ይሰጣል ፣ ግን ደግሞ ይህ ፍቅር ፣ ታማኝነት ፣ ለታላቁ ንጉሥ መሰጠት አለ።
>
> — ዶክተር ግሪጎሪ አር ፔሪ

አሁን በእግዚአብሔር መንግሥት እና በቃል ኪዳኖቹ መካከል ያለውን መሠረታዊ ግንኙነት ካስተዋወቅን፣ በዚህ ትምህርት ወደ ሁለተኛው ዋና ርዕሳችን - በብሉይ ኪዳን የቃል ኪዳኖች ታሪክ እንሸጋገር።

ቪዲዮዎችን፣ የትምህርት መመሪያዎችና ሌሎች ግብዓቶችን ለማግኘት Thirdmill at thirdmill.org. ይመልከቱ

የቃል ኪዳኖች ታሪክ

ብሉይ ኪዳን ከክርስቶስ ትስጉት በፊት የእግዚአብሔር መንግሥት እንዴት በምድር ላይ እንዳደገች ታሪካዊ መዛግብት ይሰጠናል። እናም እነዚህ ቅዱሳት መጻሕፍት በአዳም፣ በኖኅ፣ በአብርሃም፣ በሙሴ እና በዳዊት ዘመን ከዚያም በኋላ በአዲሱ ቃል ኪዳን ውስጥ እግዚአብሔር በታሪክ ውስጥ ቃልኪዳን ለማድረግ በአስገራሚ ሁኔታ ጣልቃ ገብቷል። አሁን እነዚህ ሁሉ ኪዳኖች የእግዚአብሔርን መንግሥት መስፋፋት ለማስተዳደር የተነደፉ ናቸው። ነገር ግን በታሪክ ውስጥ በተለያዩ ደረጃዎች ለእግዚአብሔር መንግሥት ተስማሚ የሆኑ የተለያዩ ፖሊሲዎችን አፅንዖት ሰጥተዋል

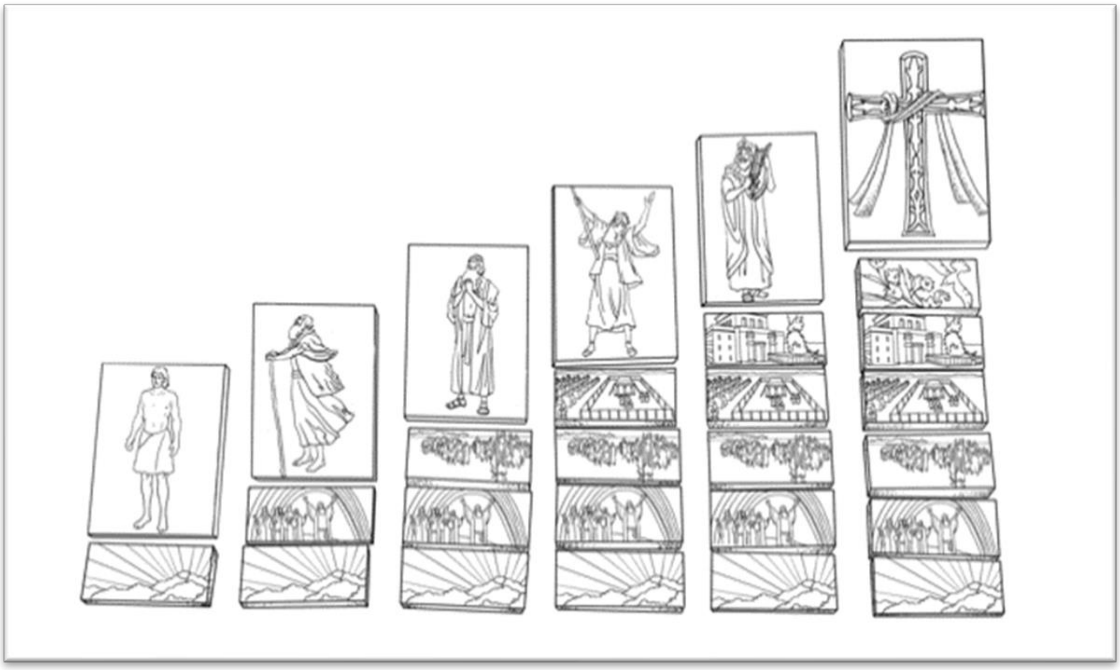

አዳም ኖኅ አብርሃም ሙሴ ዳዊት ክርስቶስ

በብሉይ ኪዳን ውስጥ የመለኮታዊ ኪዳኖችን ታሪክ ለመግለጽ ብዙ መንገዶች አሉ። ነገር ግን የእግዚአብሔርን ቃል ኪዳኖች በሦስት ቡድኖች እንከፍላለን -በመጀመሪያ የእግዚአብሔር ቀደምት ሁለንተናዊ ቃል ኪዳኖች ፣ ሁለተኛ ከእስራኤል ጋር ያደረገው ብሔራዊ ቃል ኪዳኖች እና ሦስተኛው አዲሱ ኪዳን - የብሉይ ኪዳን ነቢያት የተነበዩት ቃል ኪዳን በታሪክ መጨረሻ ላይ ይፈጸማል። አስቀድመን ወደ አጠቃላይ ቃል ኪዳኖች እንሸጋገር።

አጠቃላይ ቃል ኪዳኖች

ከአዳምና ከኖኅ ጋር የገቡትን ቃል ኪዳኖች እንደ “አጠቃላይ” ስንናገር ፣ እግዚአብሔር እስራኤልን እንደ ልዩ ሕዝቡ ከመምረጡ በፊት በጥንታዊው ታሪክ ውስጥ ከሰዎች ሁሉ ጋር እንዳደረጋቸው እናስባለን። ከዚህ አንፃር “እግዚአብሔር ቸርነትን ለማን አሳይቷል? ለአምላክ ታማኝ የመሆን ግዴታ ያለበት ማነው? የበረከቱን እና የእርግማቱን ውጤት ለመቀበል ማን ይቆማል? ” መልሱ - እያንዳንዱ ሰው ነው። ሁሉም የእግዚአብሔር አምሳሎች ከአዳም እና ከኖህ ጋር በገቡት ቃል ኪዳን ምክንያት ለእርሱ የታሰሩ ናቸው።

እግዚአብሔር ከአዳምና ከኖኅ ጋር አጠቃላይ ቃል ኪዳኖችን አደረገ።

ስለዚህ እነዚህ ሁለቱ ቃል ኪዳኖች ከአዳም እና ከኖኅ ጋር ለሰው ልጆች አስደናቂ ተስፋዎችን ያደርጋሉ። የመጀመሪያው እግዚአብሔር አዳኛችን የሚሆነውን የሰው ልጅ ፣ ከሔዋን ዘሮች አንዱ የሆነውን የሴትን ዘር ይልካል፤ ይህ የእግዚአብሔር ሰው ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። እናም ለኖኅ ቃል የገባው ዓለም ምንም ያህል ክፉ ብትሆንም - እና ከጊዜ ወደ ጊዜ እየከፋ እየሄደ ነው - በኖኅ ዘመን እንዳደረገው እንደገና በአሰቃቂ የጎርፍ መጥለቅለቅ ወይም በተወሰነ የተፈጥሮ ፍርድ እንደማያጠፋው ቃል ገብቷል።... ከአዳምና ከኖኅ ጋር ሁለት ቃል ኪዳኖች... ከአብርሃም ፣ ከሙሴ እና ከዳዊት ጋር ከተደረጉት የብሔራዊ ቃል ኪዳኖች ይልቅ በዓለም አዳኝ ውስጥ እጅግ ሰፊ ተመልካች እና የእግዚአብሔርን ሰፊ ሥራ ተመልከቱ።

— ዶክተር ማይክ ሮስ

እነዚህን አጠቃላይ ቃል ኪዳኖች በቅደም ተከተል እንመለከታለን፣ ከአዳም ከእግዚአብሔር ቃል ኪዳን ጀምሮ ከዚያም በኖኅ ዘመን ወደ ኪዳኑ እንሸጋገራለን። በመጀመሪያ ከአዳም የተደረገውን የእግዚአብሔርን ቃል ኪዳን እንመልከት።

አዳም

እግዚአብሔር በአዳም በኩል ለሰው ልጅ የገባው ቃል ኪዳን ታሪክ በዘፍጥረት 1-3 ውስጥ ይገኛል። ሁላችንም እንደምናውቀው አዳም የመጀመሪያው ሰው ነበር ፣ ስለዚህ እኛ የምንናገረው በሰው ልጅ ታሪክ የመጀመሪያ ጊዜን ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ስለ አዳም ቃል ኪዳን የሚያስተምረው የሰው ልጅ ከእግዚአብሔር ጋር ባለው መስተጋብር በጣም መሠረታዊ ወይም መሠረታዊ ልኬቶች ላይ ያተኮረ ሆኖ እናገኘዋለን።

አሁን "ቃል ኪዳን" የሚለው ቃል በዘፍጥረት የመጀመሪያዎቹ ሦስት ምዕራፎች ውስጥ አለመኖሩን መጥቀስ አለብን። እናም በዚህ ምክንያት አንዳንድ ክርስቲያኖች እግዚአብሔር ከአዳም ጋር መደበኛ ቃል ኪዳን እንደገባ አይስማሙም። እንደዚያም ሆኖ እግዚአብሔር በእርግጥ የሰው ልጅ ተወካይ ሆኖ ከአዳም ጋር የመጀመሪያውን ቃል ኪዳን እንዳደረገ ሦስት ማስረጃዎች በጥብቅ ይጠቁማሉ።

በመጀመሪያ ከዚህ ትምህርት በኋላ እንደምንመለከተው፣ የመለኮታዊ ቃል ኪዳኖች መሠረታዊ ሁኔታ-ቸርነት፣ የሰው ታማኝነት እና የበረከቶች እና የእርግማን ውጤቶች - በዘፍጥረት 1-3 ውስጥ ይታያሉ።

እግዚአብሔር ከአዳም ጋር ቃል ኪዳን የገባበት ሁለተኛው ማስረጃ በሆሴዕ 6:7 ላይ ይገኛል። እዚያም እነዚህን ቃላት እናነባለን-

እነርሱ ግን እንደ አዳም ቃል ኪዳንን ተላልፈዋል፤ በዚያም ላይ ወንጅለውኛል። (ሆሴዕ 6:7).

ይህ ክፍል በሆሴዕ ዘመን በእግዚአብሔር ላይ ያመፀችውን እስራኤል በኤደን ገነት ከአዳም ኃጢአት ጋር ያወዳድራል። እናም አዳም በዘመኑ እንደነበረው እስራኤል እንዴት የእግዚአብሔርን ቃል ኪዳን እንደ ተላለፈች ወይም እንዳፈረሰች ይናገራል።

እግዚአብሔር ከአዳም ጋር ቃል ኪዳን እንደገባ የሚያሳየው ሦስተኛው ማስረጃ በዘፍጥረት 6:18 ላይ ይገኛል። ይህ በዕብራይስጥ "ቃል ኪዳን" - ወይም ቤሪት (בְּרִית) የሚለው ቃል በትክክል የተገኘበት በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የመጀመሪያው ምንባብ ነው። እዚህ ፣ እግዚአብሔር ኖህን በዚህ መንገድ ተናገረው -

> ቃል ኪዳኔንም ከአንተ ጋር አቆማለሁ፤ ወደ መርከብም አንተ ልጆችህንና ሚስትህን የልጆችህንም ሚስቶች ይዘህ ትገባለህ። (ዘፍጥረት 6:18).

ይህ ምንባብ ጉልህ ነው ፣ ምክንያቱም ቃል ኪዳኑን ለመጀመር የተለመደው ቃላትን አይጠቀምም። በተለምዶ የዕብራይስጡ ግስ ካራት (כָּרַת) - በጥሬው ትርጉሙ "መቁረጥ" ማለት - አዲስ ቃል ኪዳንን ለመግለጽ ያገለግል ነበር። ግን እዚህ "መመስረት" ተብሎ የተተረጎመው ቃል ቃም (קוּם) ከሚለው የዕብራይስጥ ግስ የመጣ ሲሆን ትርጉሙም "ማረጋገጥ" ወይም አስቀድሞ የተጀመረውን ቃል ኪዳን ማቋቋም ነው። እግዚአብሔር ለኖኅ ከእርሱ ጋር የገባውን ቃል ኪዳን ለማቋቋም ሲል በነበረበት ጊዜ ፣ እርሱ ነባር ኪዳንን ማለትም እግዚአብሔር አስቀድሞ ከአዳም ጋር የገባውን ቃል ኪዳን ሊያጸና ነው ማለቱ ነው።

እግዚአብሔር በአዳም ዘመን የገባው ቃል ኪዳን እግዚአብሔር ከሰው ልጅ ጋር ስላለው መስተጋብር በጣም መሠረታዊ የሆኑትን ገጽታዎችን ያብራራል። በዚህ ምክንያት የእግዚአብሔር "የመሠረት ኪዳን" ብለን ልንጠራው እንችላለን። በዚህ ቃል ኪዳን ውስጥ እግዚአብሔር ለሰው ልጆች ሁሉ መሠረታዊ የሕይወት ዘይቤዎችን አስቀምጧል። አዳምና ሔዋን የእግዚአብሔር ንጉሣዊ እና የክህነት አምሳሎች ሆነው እንዲያገለግሉ እና መንግሥቱን እስከ ምድር ዳርቻዎች ለማሰራጨት ተሹመዋል። እግዚአብሔር ታማኝነታቸውን ፈተናቸው። እናም ለአዳም እና ለሔዋን ቢታዘዙት ታላቅ በረከቶችን እንደሚሰጣቸው ተናገረ፡፡ ነገር ግን ታማኝነታቸውን ማጉደላቸው መለኮታዊ እርግማን መዘዝ አስከትሏል። በአጭሩ ከአዳም ጋር የገባው ቃል ኪዳን በመንግሥቱ ውስጥ ያለንን ሚና መሠረት አቋቋመ።

በአዳም በኩል የእግዚአብሔርን ቃል ኪዳን ተከትሎ ሁለተኛው አጠቃላይ ኪዳን በኖኅ ዘመን የተደረገ የእግዚአብሔር ቃል ኪዳን ነው። ስለዚህ ቃል ኪዳን ብዙ ሊባል ይችላል፣ ግን በመጽሐፍ ቅዱስ ዘገባ ውስጥ ወደ ግንባር የሚመጡ አንዳንድ ማዕከላዊ ጉዳዮችን በቀላሉ እንዳስሳለን።

ኖኅ

እግዚአብሔር ከኖኅ ጋር የገባው ቃል ኪዳን በእግዚአብሔር መንግሥት የመጀመሪያ ዘመን ውስጥ የተቋቋመ ሲሆን ሁሉንም የሰው ዘር የሚጋፈጡ አንዳንድ መሠረታዊ ጉዳዮችን ይመለከታል። በኖኅ በኩል የነበረው ቃል ኪዳን በመጀመሪያ ከጥፋት ውሃ በፊት በዘፍጥረት ምዕራፍ 6፣ ከዚያም እንደገና ከጥፋት ውሃ በኋላ በምዕራፍ 9 ተደረገ፡፡ እግዚአብሔር በዘፍጥረት 6: 18 የተናገረውን አዳምጡ::

> ቃል ኪዳኔንም ከአንተ ጋር አቆማለሁ፤ ወደ መርከብም አንተ ልጆችህንና ሚስትህን የልጆችህንም ሚስቶች ይዘህ ትገባለህ። (ዘፍጥረት 6:18)

ከጥፋት ውኃ በፊት ኖኅ መርከብ የመሥራትና እንስሳትን ወደ መርከቡ የሚያስገባበትን ሁኔታ ካሟላ ኖኅንና ቤተሰቡን እንደሚያድናቸው እግዚአብሔር በቃል ኪዳኑ ቃል ገባ። ከጥፋት ውሃ በኋላ ፣ በዘፍጥረት 9:9-11 ውስጥ በኖኅ በኩል የእግዚአብሔር ቃል ኪዳን መታደስን እናያለን። በዚህ ምንባብ ውስጥ እግዚአብሔር ለኖኅ እንዲህ አለው:

> እኔም እነሆ ቃል ኪዳኔን ከእናንተና በኋላ ከሚመጣው ከዘራችሁ ጋር አቆማለሁ፤ ከእናንተ ጋር ላሉትም ሕያው ነፍስ ላላቸው ሁሉ፥ ከእናንተ ጋር ከመርከብ ለወጡት ለወፎች፥ ለእንስሳትም ለምድር አራዊትም ሁሉ፥ ለማንኛውም ለምድር አራዊት ሁሉ ይሆናል። ቃል ኪዳኔንም ለእናንተ አቆማለሁ፤ ሥጋ ያለውም ሁሉ ዳግመኛ በጥፋት ውኃ አይጠፋም፤ ምድርንም ለማጥፋት ዳግመኛ የጥፋት ውኃ አይሆንም። (ዘፍጥረት 9:9-11).

ቪዲዮዎችን፣ የትምህርት መመሪያዎችና ሌሎች ግብዓቶችን ለማግኘት Thirdmill at thirdmill.org. ይመልከቱ

እዚህ እንደምንመለከተው እግዚአብሔር በኖኅ በኩል የገባው ቃል ኪዳን ከኖኅና ከዘሮቹ እንዲሁም በመርከቡ ውስጥ ከነበረው "ሕያው ፍጥረት ሁሉ" ጋር ብቻ አልነበረም። እግዚአብሔር "ሥጋ ለባሽ ሁሉ ዳግመኛ በጥፋት ውኃ እንዳይጠፋ" ዋስትና ሰጥቷል።

የሰው ልጅ በእግዚአብሔር ላይ ካመፀ በኋላ የእግዚአብሔርን ፍርድ ታላቅ ጎርፍ ካመጣ በኋላ እግዚአብሔር ከኖኅ ጋር ቃል ኪዳኑን አደረገ። ነገር ግን ከጥፋት ውሃ በኋላ እግዚአብሔር ከኖህ ጋር የገባው ቃል ኪዳን የተፈጠረውን ሥርዓት መረጋጋትን ያረጋግጣል። እናም በዚህ ምክንያት የእግዚአብሔር "የመረጋጋት ቃል ኪዳን" ብለን ልንጠራው እንችላለን። ኖኅ እና ቤተሰቡ ከመርከቡ ሲወጡ እግዚአብሔር የሰው ልጅ ለኃጢአት ያለውን ዝንባሌ አምኗል። እናም በቃል ኪዳን ፣ ኃጢአተኛ የሰው ልጆች የመንግሥቱን ዓላማዎች እንዲፈጽሙ የረጅም ጊዜ ስትራቴጂን አስቀምጧል። በዘፍጥረት 8:21-22 እንደምናነበው፡

> እግዚአብሔርም መልካሙን መዓዛ አሸተተ፤ እግዚአብሔርም በልቡ አለ። ምድርን ዳግመኛ ስለ ሰው አልረግምም፥ የሰው ልብ አሳብ ከታናሽነቱ ጀምሮ ክፉ ነውና፤ ደግሞም ከዚህ ቀድሞ እንዳደረግሁት ሕያዋንን ሁሉ እንደ ገና አልመታም። በምድር ዘመን ሁሉ መዝራትና ማጨድ፥ ብርድና ሙቀት፥ በጋና ክረምት፥ ቀንና ሌሊት አያቋርጡም። (ዘፍጥረት 8:21-22).

መንግሥቱን ለማራመድ ኃጢአተኛ የሰው ልጅ ለእርሱ ያለውን አገልግሎት ለመፈጸም ዕድል እንዲያገኝ እግዚአብሔር ተፈጥሮ ጸንቶ እንደሚኖር ቃል ገብቷል። ይህ አጠቃላይ ቃል ኪዳን ፣ ልክ እንደ አዳም ቃል ኪዳን ፣ አሁንም በሁሉም ቦታዎች እና በማንኛውም ጊዜ በሁሉም ሰዎች ላይ የሚተገበሩ መሠረታዊ የመንግሥት ፖሊሲዎችን አቋቋመ።

እስካሁን እንዳየነው ፣ የእግዚአብሔር ዋና ዋና የቃል ኪዳኖች ታሪክ የተጀመረው በአዳምና በኖህ አጠቃላይ ቃል ኪዳኖች ነው። አሁን ትኩረታችንን ወደ ብሔራዊ ቃል ኪዳኖች ማዞር አለብን - ብሉይ ኪዳን እስራኤል ወደ መንግሥቱ ዓላማዎች ማዕከላዊ ደረጃ ሲዛወር እግዚአብሔር የገባቸው ቃል ኪዳኖች ማለት ነው።

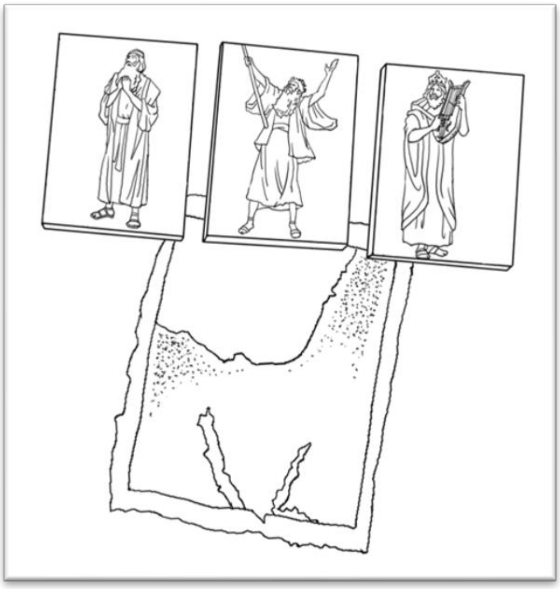

እግዚአብሔር ከአብርሃም ፣ ከሙሴ እና ከዳዊት ጋር ብሔራዊ ቃል ኪዳኖችን አደረገ።

ብሔራዊ ቃል ኪዳኖች

እንዲሁም በብሔራዊ ቃል ኪዳኖች በቅደም ተከተል በአብርሃም ቃል ኪዳን ፣ ከዚያም በሙሴ ውስጥ ከእስራኤል ጋር የገባውን ቃል ኪዳን እና በመጨረሻም የዳዊት ኪዳን እንመለከታለን። እግዚአብሔር ከአብርሃም ጋር በገባው ቃል ኪዳን እንጀምር።

አብርሃም

አብርሃም የእስራኤል ሁሉ አባት ነበር። በዚህም ምክንያት እግዚአብሔር የመጀመሪያውን ብሔራዊ ቃል ኪዳን በአብርሃም በኩል አደረገ። በዚህ ቃል ኪዳን ውስጥ በቀጥታ ማጣቀሻዎችን በዘፍጥረት 15:17 ላይ እናገኛለን። እግዚአብሔር ከአብርሃም ጋር የገባው ቃል ኪዳን ለመጀመሪያ ጊዜ የተጠቀሰው - ወይም "አብራም" በዚያን ጊዜ እንደተጠራው - በዘፍጥረት 15:18 ላይ ይገኛል።

> በዚያ ቀን እግዚአብሔር ለአብራም እንዲህ ብሎ ቃል ኪዳን አደረገ። ከግብፅ ወንዝ ጀምሮ እስከ

> ትልቁ ወንዝ እስከ ኤፍራጥስ ወንዝ ድረስ ይህችን ምድር ለዘርህ ሰጥቼአለሁ፤ (ዘፍጥረት 15:18).

እዚህ ላይ “ቃል ኪዳን ገባ” የሚለው ቃል ቃል በቃል “ቃል ኪዳን ቆረጠ” ፣ ካራት (כָּרַת) የሚለውን የዕብራይስጥ ቃል ይጠቀማል። ቀደም ብለን እንደጠቀስነው፣ ይህ የቃል ኪዳን ግንኙነት መጀመሩን የሚጠቁም የተለመደ መንገድ ነበር። ከዚያም ከተወሰኑ ዓመታት በኋላ ፣ እግዚአብሔር ከፓትርያርኩ ጋር የገባውን ቃል ኪዳን አጸደቀ ወይም አድሷል። በዘፍጥረት 17፡1-2 እነዚህን ቃላት እናነባለን-

> አብራምም የዘጠና ዘጠኝ ዓመት ሰው በሆነ ጊዜ እግዚአብሔር ለአብራም ተገለጠለትና። እኔ ኤልሻዳይ ነኝ፤ በፊቴ ተመላለስ፥ ፍጹምም ሁን፤ ቃል ኪዳኔንም በእኔና በአንተ መካከል አደርጋለሁ፥ እጅግም አበዛሃለሁ አለው። (ዘፍጥረት 17:1-2).

ይህ ከአብርሃም ጋር ሁለተኛ የተለየ ቃል ኪዳን አይደለም። ይልቁንም እግዚአብሔር በእርሱ እና በአብርሃም መካከል የገባውን ቃል ኪዳን “አረጋግጣለሁ” ብሏል። “አረጋገጠ” የሚለው ቃል ኩም (קוּם) የሚለውን የዕብራይስጥ ግስ ይተረጉመዋል። እግዚአብሔር በኖኅ በገባው ቃል ኪዳን ከአዳም ጋር የገባውን ቃል ኪዳን ሲያጸና ወይም ሲያረጋግጥ በዘፍጥረት 6:18 ላይ ያየነው ይኸው አገላለጽ ነው።

> እግዚአብሔር ፣ እርሱ በተናገረ ቁጥር ፣ ስለ “ኪዳኔ ከአብርሃም ጋር” ብሎ ይናገራል። እርሱ ከአንድ በላይ አያመለክትም። ከይስሐቅና ከያዕቆብ ጋር ያንን ቃል ኪዳን ሲያረጋግጥ - ለምሳሌ “ለአብርሃም የማልሁትን መሐላ” ሊያመለክት ይችላል ፣ ለምሳሌ ፣ ለጠቅላላው ቃል ኪዳን የቆመ፣ እና በዘፍጥረት 12 ውስጥ የተደረጉትን ተስፋዎች ሁሉ ያጠቃልላል። ዘፍጥረት 15 ፣ 17 እና 22. እና ጴጥሮስ በበዓለ ሃምሳ ተመሳሳይ መግለጫዎችን ሰጥቷል። ስለዚህ መጽሐፍ ቅዱሳዊው በዚህ ላይ ፣ አንድ ሰው መጽሐፍ ቅዱስ ከሚጠቅስበት መንገድ በላይ ከአንድ ቃል ኪዳን በላይ ፈጽሞ አያስብም… እኔ እንደማስበው ፣ ማንኛውም ሌላ ትርጓሜ በትንሹ ተገድዷል ምክንያቱም ሁሉም ማስረጃዎች በተለምዶ ማስተዋልን ይጋብዛሉ። እግዚአብሔር ከአብርሃም ጋር አንድ ቃል ኪዳን ብቻ አደረገ።
>
> — ዶክተር ጄፍሪ ጄ ኒሃውስ

ከአብርሃም ጋር የገባው ቃል ኪዳን ዘሩን ከሌላው የሰው ዘር ለይቶታል። በዚህ ኪዳን እግዚአብሔር መንግሥቱን በመላው ዓለም በማሰራጨት የመሪነት ሚና እንዲጫወት እስራኤልን መርጧል። የአብርሃም ዘሮች የተስፋይቱን ምድር ይወርሳሉ። በቁጥር ይጨምራሉ። እናም የእግዚአብሔርን መንግሥት እስከ ምድር ዳርቻ ድረስ ያስፋፉ ነበር። እናም በዚህ ምክንያት የአብርሃም ቃል ኪዳን እግዚአብሔር ለእስራኤል የገባው የቃል ኪዳን ተስፋ እና “የእስራኤል መመረጥ ቃል ኪዳን” ተብሎ ሊገለፅ ይችላል። በዘፍጥረት 15፡18 ላይ እንደምናነበው -

> በዚያ ቀን እግዚአብሔር ለአብራም እንዲህ ብሎ ቃል ኪዳን አደረገ። ከግብፅ ወንዝ ጀምሮ እስከ ትልቁ ወንዝ እስከ ኤፍራጥስ ወንዝ ድረስ ይህችን ምድር ለዘርህ ሰጥቼአለሁ፤ (ዘፍጥረት 15:18)

በዘፍጥረት 17፡2 ላይ እንዲህ ይላል:

> ቃል ኪዳኔንም በእኔና በአንተ መካከል አደርጋለሁ፥ እጅግም አበዛሃለሁ አለው። (ዘፍጥረት 17:2).

እግዚአብሔር ከአብርሃም ጋር የገባው ቃል ኪዳን ለእስራኤል የተመረጠ ሕዝብ የእግዚአብሔርን መንግሥት ዓላማዎችን አቋቋመ።

እግዚአብሔር ከአብርሃም ጋር የገባውን ቃል ኪዳን ከፈጸመ በኋላ እግዚአብሔር ሌላ ብሔራዊ ቃል ኪዳን አደረገ - በሙሴ በኩል ከእስራኤል ጋር የገባው ቃል ኪዳን ማለት ነው።

ሙሴ

በሙሴ ዘመን የእስራኤል ቃል ኪዳን እግዚአብሔር ከአብርሃም ጋር ከነበረው ቃል ኪዳን ጋር የሚቃረን እንዳልሆነ መገንዘብ አስፈላጊ ነው። ሙሴ እግዚአብሔር ከአብርሃም ጋር ለገባው ቃል ኪዳን ሌላ አማራጭ እንደሚያቀርብ ራሱን አላየም። በተቃራኒው ሙሴ ለመንግሥቱ ሥራ መሠረት እንደሆነ በማመን እግዚአብሔር ከአብርሃም ጋር የገባውን ቃል ኪዳን ደጋግሞ ያነሳ ነበር። በዘፀአት 32:13 ላይ ሙሴ በሕዝቡ ስም እግዚአብሔርን የለመነበትን መንገድ አዳምጡ።

> ዘራችሁን እንደ ሰማይ ከዋክብት አበዛለሁ፥ ይህችንም የተናገርኋትን ምድር ሁሉ ለዘራችሁ እሰጣታለሁ፥ ለዘላለምም ይወርሱአታል ብለህ በራስህ የማልህላቸውን ባሪያዎችህን አብርሃምንና ይስሐቅን እስራኤልንም አስብ። (ዘጸአት 32:13).

እዚህ እንደምንመለከተው ከሙሴ ጋር የነበረው ብሔራዊ ቃል ኪዳን ከአብርሃም ጋር የነበረውን ቃል ኪዳን የሚተካ አዲስ ቃል ኪዳን አልነበረም። ይልቁንም እግዚአብሔር ከአብርሃም ጋር የገባውን የምርጫ ቃል ኪዳን አዳበረው።

በዘፀአት 19-24 ውስጥ በሙሴ ዘመን እግዚአብሔር ከእስራኤል ጋር ቃል ኪዳን የገባበትን የመጀመሪያ መዝገብ እናገኛለን። እንዲሁም በዘዳግም መጽሐፍ ውስጥ ከሁለተኛው የስደት ትውልድ ጋር የዚህን ቃል ኪዳን መታደስ እናገኛለን። እግዚአብሔር በሲና ተራራ ግርጌ አሥራ ሁለቱን የእስራኤል ነገዶች ሲሰበስብ ፣ አንድ የፖለቲካ ሕዝብ አድርጎ ታላቅ ሕዝብ ለመምሥረት ነበር። በእርግጥ ከሙሴ ዘመን በፊት ለእግዚአብሔር ሕዝብ ሕጎች እና መመሪያዎች ነበሩ። ግን እንደ ማንኛውም አዲስ ሕዝብ ፣ ከእስራኤል ዋና ፍላጎቶች አንዱ የሕጎች ሥርዓት ፣ እነርሱ የሚገዙበትን ሕግ መፍጠር ነበር። በዚህ ምክንያት ከሙሴ ጋር የገባው ቃል ኪዳን የእግዚአብሔር “የሕግ ቃል ኪዳን” ተብሎ ሊጠራ ይችላል። በእርግጥ የሙሴ ቃል ኪዳን ለሕጉ በጣም አፅንዖት ስለሰጠው የእስራኤል ሰዎች ወደዚህ ቃል ኪዳን ሲገቡ ፣ የእግዚአብሔርን ሕግ ሁሉ ለመጠበቅ ቃል ገብተዋል። በኦሪት ዘጸአት 19:7-8 ላይ ተነግሮናል-

> ሙሴም መጣ፥ የሕዝቡንም ሽማግሌዎች ጠርቶ እግዚአብሔር ያዘዘውን ይህን ቃል ሁሉ በፊታቸው ተናገረ። ሕዝቡ ሁሉ አንድ አፍ ሆነው። እግዚአብሔር ያለውን ሁሉ እናደርጋለን ብለው መለሱ፤ ሙሴም የሕዝቡን ቃል ወደ እግዚአብሔር አደረሰ። (ዘጸአት 19:7-8).

ስለዚህ ከእስራኤል ሕዝብ ጋር ያለው ሁለተኛው ቃል ኪዳን ከሙሴ ጋር ቃል ኪዳን እንደነበረ እናያለን፣ በዚህ ወቅት ሕዝቡ የሚያስፈልገውን በትክክል ፣ የእግዚአብሔርን ሕግ የሚያጎላ ቃል ኪዳን ነው።

አሁን እግዚአብሔር ከአብርሃምና ከሙሴ ጋር የገባውን ቃል ኪዳን ከተመለከትን በኋላ በብሉይ ኪዳን ወደ እስራኤል የመጨረሻ ብሔራዊ ቃል ኪዳን ዘወር ማለት አለብን።

ዳዊት

እስራኤል ሙሉ መንግሥት በሆነች ጊዜ እግዚአብሔር ከንጉሥ ዳዊት ጋር ቃል ኪዳን አደረገ። እግዚአብሔር ከዳዊት ጋር የገባው ቃል ኪዳን በሲና ተራራ ከእግዚአብሔር ቃል ኪዳን ጋር የሚስማማ አልነበረም። ይልቁንም የገነባው ከሙሴ ጋር የገባውን ቃል ኪዳን ነው። ሰሎሞን በ 2 ዜና መዋዕል 6:16 ላይ በግልፅ እንዳስቀመጠው፣ እግዚአብሔር ለዳዊት የገባው ተስፋ በሙሴ ሕግ ታማኝነት ላይ የተመሠረተ ነበር። እንዲህ ይላል

> አሁንም፥ አቤቱ የእስራኤል አምላክ ሆይ። አንተ በፊቴ እንደ ሄድህ ልጆችህ በሕጌ ይሄዱ ዘንድ መንገዳቸውን ቢጠብቁ በእስራኤል ዙፋን የሚቀመጥ ሰው በፊቴ አታጣም ብለህ ተስፋ የሰጠኸውን ለባሪያህ ለአባቴ ለዳዊት ጠብቅ።(2 ዜና 6:16).

ቪዲዮዎችን፣ የትምህርት መመሪያዎችና ሌሎች ግብዓቶችን ለማግኘት Thirdmill at thirdmill.org. ይመልከቱ

ይህ ምንባብ እንደሚያመለክተው እግዚአብሔር ከዳዊት ጋር የገባው ቃል ኪዳን በዳዊት ንጉሣዊ ቤት ላይ ያተኮረ ነበር ፣ ነገር ግን የዳዊት ቤት "በእግዚአብሔር ሕግ መመላለስ" ነበረበት - በሙሴ ሕግ ማለት ነው።

በተለምዶ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ተርጓሚዎች እንደሚጠቁሙት እግዚአብሔር ይህንን ቃል ኪዳን በዳዊት ዘመነ መንግሥት ከፍታ ላይ ማድረሱን በ2 ሳሙኤል 7 ላይ ይናገራሉ። ምንም እንኳን ይህ ምዕራፍ "ቃል ኪዳን" የሚለውን ቃል ባይጠቀምም ፣ በርካታ ምንባቦች እግዚአብሔር ከዳዊት ጋር ቃል ኪዳን መግባቱን በግልጽ ያመለክታሉ። እንደ አንድ ምሳሌ ፣ በመዝሙር 89:3-4 ላይ እግዚአብሔር ለዳዊት የገባውን ቃል አዳምጡ።

> ከመረጥሁት ጋር ቃል ኪዳኔን አደረግሁ፥ ለባሪያዬም ለዳዊት ማልሁ። ዘርህን ለዘላለም አዘጋጃለሁ፥ ዙፋንህንም ለልጅ ልጅ እመሠርታለሁ። (መዝሙር 89:3-4).

እዚህ እንደምንመለከተው የዳዊት ቃል ኪዳን በእስራኤል ውስጥ በንግሥና ላይ ያተኮረ ነበር። ወይም የበለጠ ለማብራራት ፣ የዳዊትን ቤት የእስራኤል "ለትውልድ ሁሉ" እንደ ቋሚ የንጉሳዊ ሥርወ መንግሥት አቋቋመ።

> በ 2 ሳሙኤል 7 ላይ እግዚአብሔር ለዳዊት የገባው ቃል ለቤዛዊ ታሪክ ትልቅ ትርጉም አለው። ይህ በአጠቃላይ የመቤዠትን ታሪክ ለመረዳት ወሳኝ ምዕራፍ ነው… በዚህ ምዕራፍ ውስጥ የዳዊት ኪዳን ተብሎ የሚጠራውን እናያለን። ይህ አዳኝ የዳዊት ልጅ እንደሚሆን በአዳኙ ላይ አዲስ እይታ የምንመለከትበት በጣም አስፈላጊ ኪዳን ነው። "የዳዊት ልጅ" የሚለው ቃል በቅዱሳት መጻሕፍት ውስጥ ተራ ቃል አይደለም። "የዳዊትን ልጅ" ባዩ ቁጥር "ንጉስ" የሚለውን ቃል ማስታወስ አስፈላጊ ነው። ዳዊት ንጉስ ነበር ፣ እናም በዚህ ምዕራፍ ውስጥ ፣ ጌታ ልጁ በዙፋኑ - በመንግሥቱ ዙፋን - ለዘላለም እንደሚቀመጥ ቃል ገብቶለታል። ከዳዊት ዘር አንዱ በዳዊት ዙፋን ላይ ለዘላለም ንጉሥ ይሆናል።
>
> — አቶ ሸሪፍ አጤፍ ፋሂም ፣ ትርጉም

ዳዊት በእግዚአብሔር ሕዝብ ላይ ሲነግሥ እግዚአብሔር የዳዊትን ቤት ለዘላለም በእስራኤል ላይ የሚገዛውን መስመር በማቋቋም መንግሥቱን አሻሻለ። ከዚያን ጊዜ ጀምሮ እስራኤል የእግዚአብሔርን መንግሥት እስከ ምድር ዳርቻ በማሰራጨት ሚናዋን የምትወጣው በዳዊት ቤት በታማኝ አገዛዝ በኩል ነበር። በዚህ ምክንያት የዳዊትን ቃል ኪዳን የእግዚአብሔር "የንግሥና ቃል ኪዳን" ብለን ልንጠራው እንችላለን።

የእግዚአብሔር ቃል ኪዳኖች ታሪክ አጠቃላይ እና ብሄራዊ ቃል ኪዳኖችን እንዴት እንደሚያካትት ከተመለከትን፣ የብሉይ ኪዳን ነቢያት እግዚአብሔር በመንግሥቱ የመጨረሻ ደረጃ ላይ እንደሚፈጽም የተናገሩትን አዲሱን ኪዳን መመልከት አለብን።

አዲሱ ቃል ኪዳን

አብዛኞቹ የወንጌላውያን ክርስቲያኖች የአዲስ ኪዳን ትምህርት ወሳኝ ትኩረት ስለሆነ ቅዱሳት መጻሕፍት ስለ አዲሱ ኪዳን የሚያስተምሩትን እናውቃለን። ግን ብዙ ጊዜ፣ አዲስ ኪዳን ስለ አዲሱ ኪዳን የሚነግረን ነገር የመነጨው የብሉይ ኪዳን ነቢያት ስለአዲሱ ቃል ኪዳን መሠረት መሆኑን መረዳት አልቻልንም። ከእነርሱ አንፃር ፣ አዲሱ ቃል ኪዳን እያንዳንዱ ቀደምት የመጽሐፍ ቅዱስ ቃል ኪዳን ፍጻሜ ነው። እናም የመንግስቱ ዓላማዎች በመሲሁ በኩል በመጨረሻዎቹ ቀናት ሲፈጸሙ እግዚአብሔር መንግስቱን እንዴት እንደሚያስተዳድር ያንፀባርቃል።

ግዞት ካበቃ በኋላ እግዚአብሔር ከታማኝ የእስራኤል ቤትና ከይሁዳ ቤት ጋር ቃል ኪዳን እንደሚገባ በርካታ ነቢያት ተንብየዋል። እናም በዚያን ጊዜ የእግዚአብሔር መንግሥት በመሲሁ በኩል እስከ ምድር ዳርቻ ድረስ ይሰራጫል። ኤርምያስ 31:31 ስለ "አዲሱ ቃል ኪዳን" የሚናገረውን አዳምጡ፡

> እነሆ፥ ከእስራኤል ቤትና ከይሁዳ ቤት ጋር አዲስ ቃል ኪዳን የምገባበት ወራት ይመጣል፥ ይላል እግዚአብሔር፤ (ኤርምያስ 31:31).

በሕዝቅኤል 37:26 እና በሌሎችም አጋጣሚዎች ነቢዩ ሕዝቅኤል ስለዚሁ ቃል ኪዳን ዘላለማዊ "የሰላም ቃል ኪዳን" በማለት ተናግሯል። እንዲህ ይላል:

> የሰላምም ቃል ኪዳን ከእነርሱ ጋር አደርጋለሁ፥ የዘላለምም ቃል ኪዳን ይሆንላቸዋል፤ እኔም እባርካቸዋለሁ አበዛቸውማለሁ መቅደሴንም ለዘላለም በመካከላቸው አኖራለሁ። (ሕዝቅኤል 37:26).

እናም ፣ ሁሉም ክርስቲያኖች እንደሚያውቁት ፣ በ1ቆሮንቶስ 11:25 ፣ ጳውሎስ በጌታ ራት ላይ የኢየሱስን ቃላት ለቆሮንቶስ ክርስቲያኖች ሲያስታውስ ይህ የዘላለም አዲስ የሰላም ቃል ኪዳን በክርስቶስ መፈጸሙን ግልፅ አድርጓል።

> እንደዚሁም ከእራት በኋላ ጽዋውን ደግሞ አንሥቶ። ይህ ጽዋ በደሜ የሚሆን አዲስ ኪዳን ነው፤ በጠጣችሁት ጊዜ ሁሉ ይህን ለመታሰቢያዬ አድርጉት አለ። (1 ቆሮንቶስ 11:25).

በዚህ አዲስ ኪዳን በክርስቶስ፣ እግዚአብሔር መንግሥቱን በአዲስ ኪዳን ዘመን ያስተዳድራል። ክርስቶስ በቀደሙት ቃል ኪዳኖቹ ውስጥ ያከናወናቸውን ሁሉ ክርስቶስ ሲፈጽም አዲሱ ቃል ኪዳን የእግዚአብሔርን ሕዝብ ይገዛል። እናም በዚህ ምክንያት እንደ እግዚአብሔር "የመፈጸሚያ ቃል ኪዳን" መናገሩ ተገቢ ነው።

ይህ የፍጻሜ ቃል ኪዳን የእግዚአብሔርን ሕዝብ ስደት ሲያበቃ መንግሥቱን እስከ ምድር ዳርቻ ባሰፋበት ጊዜ የእግዚአብሔርን ሕዝብ ማስተዳደር ነበር። አዲሱ ቃል ኪዳን እግዚአብሔር ሕዝቡን ወደ ይቅርታ የተደረገለትና ቤዛነት ያገኘ ዘር ለመለወጥና እርሱን በስኬት ማገልገል እንዲችሉ የወሰነበት ቃል ኪዳን ነው፡፡ ኤርምያስ ይህንን መቤዠት በኤርምያስ 31:31-34 የገለፀበትን መንገድ አዳምጡ፡

> እነሆ፥ ከእስራኤል ቤትና ከይሁዳ ቤት ጋር አዲስ ቃል ኪዳን የምገባበት ወራት ይመጣል፥ ይላል እግዚአብሔር፤ ከግብጽ አገር አወጣቸው ዘንድ እጃቸውን በያዝሁበት ቀን ከአባቶቻቸው ጋር እንደ ገባሁት ያለ ቃል ኪዳን አይደለም፤ እነርሱ በኪዳኔ አልጸኑምና፥ እኔም ቸል አልኋቸው፥ ይላል እግዚአብሔር። ከእነዚያ ወራት በኋላ ከእስራኤል ቤት ጋር የምገባው ቃል ኪዳን ይህ ነውና፥ ይላል እግዚአብሔር፤ ሕጌን በልቡናቸው አኖራለሁ፥ በልባቸውም እጽፈዋለሁ፤ እኔም አምላክ እሆናቸዋለሁ እነርሱም ሕዝብ ይሆኑኛል። እያንዳንዱ ሰው ባልንጀራውን፥ እያንዳንዱም ወንድሙን። እግዚአብሔርን እወቅ ብሎ አያስተምርም፤ ከታናሹ ጀምሮ እስከ ታላቁ ድረስ ሁሉ ያውቁኛልና፥ ይላል እግዚአብሔር። በደላቸውን እምራቸዋለሁና፥ ኃጢአታቸውንም ከእንግዲህ ወዲህ አላስብምና። (ኤርምያስ 31:31-34).

አሁን ፣ ክርስቶስ የእግዚአብሔርን መንግሥት የመጨረሻ ደረጃ በሦስት ደረጃዎች እንደሚፈጽም ሁል ጊዜ ማስታወስ አለብን። በምድራዊ አገልግሎቱ፣ በመንፈስ ቅዱስ መፍሰስ እና በሐዋርያቱ ሥራ አማካይነት መርቋል። በቤተክርስቲያን ታሪክ ውስጥ ሁሉ ይቀጥላል። ክርስቶስም በክብር ሲመለስ ወደ ፍጻሜው ይደርሳል። በዚያ ቀን አዲሱ ቃል ኪዳን የእግዚአብሔር ቃል ኪዳኖች ታሪክ በሙሉ ፍጻሜ ይሆናል። በአዳም ፣ በኖህ ፣ በአብርሃም ፣ በሙሴ እና በዳዊት በኩል ከቃል ኪዳኑ አስተዳደሮች በስተጀርባ የእግዚአብሔርን ዓላማዎች ወደ ፍሬ ያመጣል፡፡

> **ዕብራውያን 8 ስለ አዲሱ ኪዳን መመሥረት ይናገራል ፣ እና ይህ አዲስ ቃል ኪዳን አይደለም። ይህ ቃል ኪዳን በብሉይ ኪዳን ቃል ተገብቷል። እንደ እውነቱ ከሆነ እርሱ የአዲሱን ቃል ኪዳን ተስፋ ከኤርምያስ 31 ይጠቅሳል። እግዚአብሔር በሲና ተራራ ከእስራኤል ጋር ቃል ኪዳን አደረገ ፣ ግን እርሱ አንድ ቀን - እስራኤል ያንን ቃል ኪዳን አፍርሷል - እናም አንድ ቀን እግዚአብሔር አዲስ ቃል ኪዳንን እንደገና እንደሚያቋቁም እና አዲሱ ኪዳን በድንጋይ ጽላቶች ላይ ሕጉ እንደማይፃፍ ቃል ገብቷል። ሕጉ በልባችን ላይ የተጻፈ ይሆን ነበር ... ስለዚህ ፣ በኤርምያስ 31 ላይ ያለው የአዲስ ኪዳን ተስፋ ተፈጽሟል ፣ እና ደራሲው የሚከራከረው ያ ነው። እናም በዚያ የፍጻሜ ተስፋ ፣ የእግዚአብሔር መዳን አሁን ለእስራኤል ብቻ ሳይሆን በሁሉም ቦታ ለሚገኙ አሕዛብ ሁሉ የሚሄድ ነው። ስለዚህ በዚህ ሁሉ ፣ ደራሲው ፣ እግዚአብሔር ያሰበው ይህ ነው ፣ ይህ የተስፋዎቹ ፍጻሜ ነው።**
>
> — ዶክተር ማርክ ኤል ስትራውስ

በእግዚአብሔር መንግሥት እና በቃል ኪዳኖች መካከል ያለውን ትስስር እና እግዚአብሔር በቃል ኪዳኖቹ ታሪክ ውስጥ መንግሥቱን እንዴት እንዳሳደገው ከተመለከትን ፣ ወደ ሦስተኛው ርዕሳችን ማለትም የቃል ኪዳኖቹ ሁኔታ ይሆናል።

የቃል ኪዳኖቹ ሁኔታ

በዚህ ትምህርት ቀደም ብለን እንደጠቀስነው ፣ አንዳንድ ተርጓሚዎች የመለኮታዊ ቸርነት ፣ የሰዎች ታማኝነት እና የበረከቶች እና የእርግማን ውጤቶች መሠረታዊ መለዋወጥ በሁሉም መለኮታዊ ኪዳኖች ውስጥ መታየታቸውን አስተባብለዋል። የእያንዳንዱ የብሉይ ኪዳን ቃል ኪዳን መጽሐፍ ቅዱሳዊ ዘገባ ልዩ ትኩረትዎች እንዳሉት እውነት ነው። ሆኖም ፣ የብሉይ ኪዳንን ታሪክ ሰፋ ያለ የመጽሐፍ ቅዱስ ገጽታን ስንመለከት፣ እግዚአብሔር ከሕዝቡ ጋር የነበረው መስተጋብር እንቅስቃሴ በእያንዳንዱ የቃል ኪዳኑ አስተዳደር ሥር ወጥነት እንደነበረ ማየት እንችላለን።

አዲስ ቃል ኪዳን፡ ፍጻሜ

ዳዊት፡ ንጉሳዊ ሥርወ-መንግስት

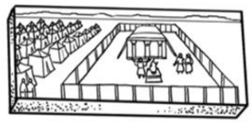
ሙሴ፡ የእግዚአብሔር ሕግ

አብርሃም፡ መመረጥ

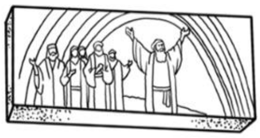
ኖኅ፡ መረጋጋት

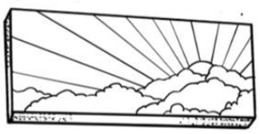
አዳም፡ መሠረቶች

የአዳም ቃል ኪዳን በአለም መጀመሪያ ላይ የተቋቋሙትን አንዳንድ መሰረታዊ ንድፎችን አፅንዖት ሰጥቷል። የኖህ ቃል ኪዳን የተፈጥሮን መረጋጋት አፅንዖት ሰጥቷል። የአብርሃም ቃል ኪዳን የእግዚአብሔርን ተስፋዎች እና ምርጫ ያጎላ ነበር። የሙሴ ቃል ኪዳን የእግዚአብሔርን ሕግ ያጎላል። የዳዊት ቃል ኪዳን የዳዊትን ሥርወ መንግሥት እንደ እግዚአብሔር የተመረጠ ንጉሣዊ ቤተሰብ አድርጎ ጎላ አድርጎ አሳይቷል። አዲሱ ቃል ኪዳን ፍጻሜውን አፅንዖት ሰጥቷል።

ነገር ግን እነዚህ አጽንዖት የቃል ኪዳን ሕይወት አጠቃላይ መግለጫዎች አይደሉም። እነርሱ የተወሰኑ ድምቀቶችን ብቻ ይነካሉ። በቃል ኪዳኑ ውስጥ የመኖርን እንቅስቀሴ የተሟላ ገጽታ ለማየት ከእግዚአብሔር ጋር በቃል ኪዳን ውስጥ ያለው ሕይወት ከእነዚህ አጽንዖቶች የበለጠ እንደሚጨምር መገንዘብ አለብን። ከእግዚአብሔር ጋር በቃልኪዳን የመኖር እንቅስቃሴ ሁል ጊዜ የእግዚአብሔርን ቸርነት፣ የሰውን ታማኝነት መመዘኛ እና ለሰው ታማኝነት እና ታማኝነት ማጣት የሚያስከትሉትን መዘዞች ያጠቃልላል።

ይህን ከተናገርን፣ እግዚአብሔር የቃል ኪዳኑን እንቅስቃሴ መተንበይ ሁል ጊዜ የሚገመት አይደለም፣ ስለ እነዚህ የቃል ኪዳን እንቅስቃሴ በሜካኒካል እንደሚሠራ ፈጽሞ ማሰብ አይገባም። ይልቁንም፣ እግዚአብሔር ከግለሰቦች፣ ከቡድኖች እና ከሰው ልጅ ጋር በአጠቃላይ ሲገናኝ ሁል ጊዜ የንጉሣዊ መብቱ የተጠበቀ ነው። የቃል ኪዳኑን እንቅስቃሴ ታላቅ የመንግሥቱን ዓላማዎች በሚፈጽሙበት መንገድ ለመተግበር እንደ ንጉሥ የመሆን መብቱን ተጠቅሟል። ተገቢ ሆኖ ሲያይ ደግነትን አሳይቷል። በንጉሣዊ ጥበቡ መሠረት የተወሰኑ የታማኝነት ደረጃዎችን አፅንዖት ሰጥቷል። በገዛ ፈቃዱ በረከቶችን እና እርግማኖችን ልኳል።

ብዙውን ጊዜ ፣ እግዚአብሔር ለአንዳንድ ሰዎች ቸርነትን ለምን እንደሚያሳይና ለሌሎች ደግሞ እንደማያሳይ መረዳት አንችልም። አንዳንድ የታማኝነትን መመዘኛዎች ከአንዳንዶች ይልቅ ከሌሎች በጣም ለምን እንደሚፈልግ ለመረዳት እንቸገራለን። አንዳንድ ጊዜ ፣ እግዚአብሔር በአንዳንድ ሰዎች ላይ በረከቶችን ያፈሰሰበት፣ በሌሎች ላይ እርግማንን የላከበትን ምክንያት መግለፅ አንችልም። ብዙ ጊዜ፣ የብሉይ ኪዳን ደራሲዎች እግዚአብሔር የንግሥና መብቱን በዚህ ወይም በዚያ መንገድ ለምን እንደ ጠቀመ አብራርተዋል። በሌሎች ጊዜያት ግን አላደረጉም። ያም ሆኖ እግዚአብሔር ጥሩ እንደሆነ እና ጥበቡ ከእኛ እጅግ የላቀ መሆኑን እናውቃለን። ስለዚህ ከእርሱ ጋር በቃል ኪዳን የሕይወትን መሠረታዊ ሁኔታ የያዘበትን ሁኔታ በትሕትና እንቀበላለን።

የእግዚአብሔር ቃል ኪዳኖች እንቅስቃሴ በብሉይ ኪዳን ውስጥ እንዴት እንደተዘረጋ፣ እያንዳንዱን የብሉይ ኪዳን ቃል ኪዳን በአጭሩ እንዳስሳለን። በመጀመሪያ ፣ ዋናውን ዓለም አቀፍ ቃል ኪዳኖችን እንመለከታለን። ሁለተኛ፣

እግዚአብሔር ከብሉይ ኪዳን እስራኤል ጋር ያደረጋቸውን ብሔራዊ ቃል ኪዳኖች እንመለከታለን። ሦስተኛ ደግሞ አዲሱን ኪዳን በክርስቶስ እንመለከታለን። እስቲ በመጀመሪያ እነዚህን አጠቃላይ ቃል ኪዳንን እንመልከት፡፡

አጠቃላይ ቃል ኪዳኖች

እንደምታስታውሱት፣ በጥንታዊው ታሪክ ውስጥ እግዚአብሔር ከአዳም ጋር የመሠረት ቃል ኪዳን እና ከኖኅ ጋር የተፈጥሮ የመረጋጋት ቃል ኪዳን አድርጓል። ነገር ግን እግዚአብሔር ከአዳም ጋር የነበረው መስተጋብር የመንግሥትን መሠረቶች መመሥረት ብቻ አልነበረም። በኖህ ቃል ኪዳን ፣ በሰው ልጅ እና በእግዚአብሔር መካከል ያለው መስተጋብር ከተፈጥሮ መረጋጋት የበለጠ ነበር። እንደ መለኮታዊ ቃል ኪዳኖች ሁሉ እግዚአብሔር በእነዚህ ቃል ኪዳኖች ስር ሕይወትን ያስተዳደረው በመለኮታዊ ቸርነት፣ በሰው ታማኝነት እና በመታዘዝ እና ባለመታዘዝ ውጤቶች ነው።

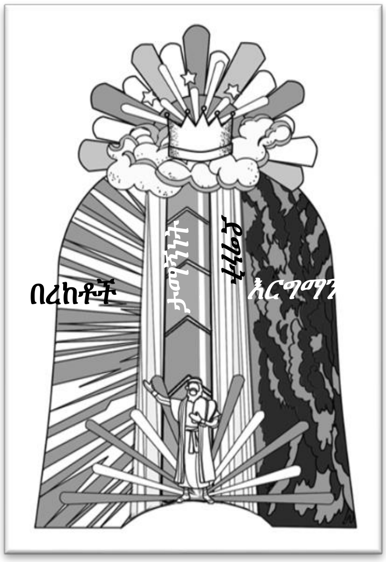

በብሉይ ኪዳን የተዘረጋው የእግዚአብሔር ቃል ኪዳኖች ሁኔታ

ለእያንዳንዱ ዓለም አቀፍ ቃል ኪዳኖች ይህ እውነት መሆኑን በአጭሩ እንመለከታለን ፤ በመጀመሪያ ከአዳም ጋር በገባው ቃል ኪዳን ከዚያም በኖኅ ኪዳን እንቀጥላለን። ከአዳም በገባው ቃል ኪዳን እንጀምር።

አዳም

በመጀመሪያ እግዚአብሔር ለመጀመሪያው ወንድና ሴት ኃጢአት ከመሥራታቸው በፊት እንኳ ብዙ ቸርነትን አሳይቷል። ከረብሻ ወደ ሥርዓት በመውሰድ ዓለምን ለሰው ልጅ አዘጋጀ። እናም ግሩም የአትክልት ስፍራ ፈጠረ እና አዳምን እና ሔዋንን በዚያ የአትክልት ስፍራ ውስጥ አኖራቸው። እናም እግዚአብሔር ከኃጢአት መውደቅ አልፎ ለሚመጣው ለሰው ዘር ሁሉንም ዓይነት ልዩ ልዩ ሙብቶች ይሰጥ ነበር።

> *ሁሉም የመጽሐፍ ቅዱስ ቃል ኪዳኖች የእግዚአብሔርን ቸርነት በተለያዩ መንገዶች ያሳያሉ። ይህንን ማየት የምንችልበት አንድ ቀላል መንገድ እግዚአብሔር ምንም ዓይነት ግዴታ ሳይኖር ከህዝቡ ጋር ግንኙነት ለመፍጠር መወሰኑን ነው። እንዲሁም እግዚአብሔር ለሕዝቡ እንዲደሰቱ ብዙ በረከቶችን በሚሰጥበት ጊዜ መለኮታዊ ቸርነት ይታያል። በአዳምና በሔዋን ሁኔታ ፣ በመጀመሪያው ቃል ኪዳን ውስጥ ፣ ጌታ የፈጠረውን ሁሉ ለእነርሱ ጥቅም እንደሚሆኑ በመስጠት መለኮታዊ ቸርነት አሳይቷል።*
>
> — ዶ / ር ዴቪድ ኮርሬያ ፣ ትርጉም

በሁለተኛ ደረጃ ከአዳም ጋር የገባው ቃል ኪዳን የሰው ታማኝነትንም ይጠይቃል። እግዚአብሔር አዳምና ሔዋንን እንደ አምሳያዎቹ እንዲያገለግሉት ከመጠየቁ በተጨማሪ ታማኝነታቸውን ከመልካም እና በክፉ እውቀት ዛፍ ፈተናቸው። እግዚአብሔር በዘፍጥረት 2:16-17 እንዳዘዘው

> እግዚአብሔር አምላክም ሰውን እንዲህ ብሎ አዘዘው። ከገነት ዛፍ ሁሉ ትበላለህ፤ ነገር ግን መልካምንና ክፉን ከሚያስታውቀው ዛፍ አትብላ፤ ከእርሱ በበላህ ቀን ሞትን ትሞታለህና። (ዘፍጥረት 2:16-17).

አዳምና ሔዋን ይህንን ፈተና ማለፍ ካልቻሉ በኋላ እንኳን ፣ እግዚአብሔር ለእነርሱ እና ለቅርብ ዘሮቻቸው የሰውን ታማኝነት መጠየቁን ቀጥሏል።

እናም በሦስተኛ ደረጃ ፣ ለአዳምና ለሔዋን መታዘዝ እና አለመታዘዝ ውጤቶች ነበሩ። እግዚአብሔር አዳምና ሔዋንን ታማኝ ካልሆኑና የተከለከለውን ፍሬ ቢበሉ የእርግማኑ መዘዝ እንደሚደርስባቸው በግልጽ ነግሯቸዋል። በዘፍጥረት 2:17 እግዚአብሔር እንዲህ አላቸው -

> ከእርሱ በበላህ ቀን ሞትን ትሞታለህና። (ዘፍጥረት 2:17).

አንድምታው አዳምና ሔዋን የእግዚአብሔርን ትእዛዝ በመታዘዝ ይህንን ፈተና ቢያልፉ ፣ በጣም በተባረኩ ነበር።

አዳም ከእግዚአብሔር ጋር የነበረው ሕይወት የእግዚአብሔርን የቃል ኪዳን ሁኔታ ሁሉ ያካተተ ነበር። እናም ከዘፍጥረት መጽሐፍ እንደምናውቀው ፣ ለአዳም እና ለሔዋን እውነት የሆነው ነገር እግዚአብሔር ከአዳም ጋር በገባው ቃል ኪዳን ሥር ለኖሩት ትውልዶች ሁሉ በዕለት ተዕለት ሕይወታቸው እውነት ነበር። በእግዚአብሄር ንጉሣዊ ውሳኔ ፣ በዚህ የታሪክ ዘመን ፣ ከእግዚአብሔር ጋር የነበረው ሕይወት መለኮታዊ ቸርነትን ፣ የሰውን ታማኝነት እና መዘዞችን ያካተተ ነበር።

ከአዳም ጋር ካለው አጠቃላይ ቃል ኪዳን በተጨማሪ ፣ ኖኅ እና ሌሎች በቃል ኪዳኑ ስር ያሉትም በተመሳሳይ ሦስት ገጽታ ውስጥ አልፈዋል፣ በእግዚአብሔር ፊት ኖረዋል።

ኖኅ

በመጀመሪያ የእግዚአብሔር ቸርነት ለኖህ ቃል ኪዳን መንገድን አዘጋጀ። እግዚአብሔር በጽድቅ ፍርዱ የሰውን ዘር ለማጥፋት ሲወስን ኖኅንና ቤተሰቡን ለማዳን ቆርጦ ነበር። በዘፍጥረት 6፡8 ላይ እንደምናነበው፡

> ኖኅ ግን በእግዚአብሔር ፊት ሞገስን አገኘ። (ዘፍጥረት 6:8).

እግዚአብሔር ለኖኅና ለቤተሰቡ ብዙ ደግነት አሳይቷል። እና ተመሳሳይ ደጎነቱ ከኖህ ዘመን አልፎ ለዘሮቹ ተዘርግተዋል።

ሁለተኛ ፣ እግዚአብሔር ከኖኅ ታማኝነትን ይፈልጋል። እግዚአብሔር መርከቡን እንዲሠራና እንስሳትን እንዲሰበስብ አዘዘው። ከኖኅ ጋር የገባው ቃል ኪዳን ከኖኅ ኃላፊነት ጋር በቅርብ የተቆራኘበትን ዘፍጥረት 6:18-19ን አዳምጡ። እንዲህ ይላል

> ቃል ኪዳኔንም ከአንተ ጋር አቆማለሁ፤ ወደ መርከብም አንተ ልጆችህንና ሚስትህን የልጆችህንም ሚስቶች ይዘህ ትገባለህ። ከአንተ ጋር በሕይወት ይኖሩ ዘንድ ሥጋ ካለው ከሕያው ሁሉ ሁለት ሁለት እያደረግህ ወደ መርከብ ታገባለህ፤ ተባትና እንስት ይሁን። (ዘፍጥረት 6:18-19).

ኖኅ ከቤተሰቡ ጋር ወደ መርከብ በመግባት እና እንስሳትን ከእርሱ ጋር በሕይወት ለማቆየት ለመለኮታዊው ንጉሱ ታማኝነትን የማሳየት ኃላፊነት ነበረበት። እናም ከጥፋት ውሃ በኋላ እንኳን ፣ በዘፍጥረት 9:7 ላይ እግዚአብሔር የሰው ልጆችን ሚና እንደ እግዚአብሔር አምሳሎች እንዲፈጽሙ ኖኅን እና ዘሮቹን ጠራ። ከብዙ ነገሮች አንዱ እንዲህ አለው -

እናንተም ብዙ፥ ተባዙ፤ በምድር ላይ ተዋለዱ፥ እርቡባትም። (ዘፍጥረት 9:7).

እግዚአብሔር ኖኅንና የኋለኛው ትውልዶች ለእርሱ ታማኝ እንዲሆኑ መጠራቱን ቀጥሏል።

ሦስተኛ ፣ በኖኅ የቃል ኪዳን ዘመን የሰው ልጅ የመታዘዝ እና ያለመታዘዝ ድርጊቶች ውጤቶችን ይለማመድ ነበር። ኖኅ ራሱ ለአምላክ ታማኝ ነበር። ስለዚህ እግዚአብሔር ከጥፋት ውሃ በኋላ ባደረገው መስዋዕት ተደስቶ በተረጋጋ ዓለም ባርኮታል። በዘፍጥረት 8:20-21 ላይ እንደምናነበው፡

ኖኅም ለእግዚአብሔር መሠውያውን ሠራ፥ ከንጹሕም እንስሳ ሁሉ ከንጹሐን ወፎችም ሁሉ ወሰደ፥ በመሠውያውም ላይ መሥዋዕትን አቀረበ። እግዚአብሔርም መልካሙን መዓዛ አሸተተ፤ እግዚአብሔርም በልቡ አለ። ምድርን ዳግመኛ ስለ ሰው አልረግምም፥ የሰው ልብ አሳብ ከታናሽነቱ ጀምሮ ክፉ ነውና፤ ደግሞም ከዚህ ቀድሞ እንዳደረግሁት ሕያዋንን ሁሉ እንደ ገና አልመታም። (ዘፍጥረት 8:20-21).

ነገር ግን እግዚአብሔር ከጥፋት ውኃው በኋላ በእርሱ ላይ ማመፅ ከባድ እርግማን እንደሚያስከትል በግልጽ ተናግሯል። ለምሳሌ በዘፍጥረት 9:6 እግዚአብሔር በነፍሰ ገዳዮች ላይ ስለሚመጣው እርግማን ተናግሯል፡

የሰውን ደም የሚያፈስስ ሁሉ ደሙ ይፈስሳል፤ ሰውን በእግዚአብሔር መልክ ፈጥሮታልና። (ዘፍጥረት 9:6).

የዘፍጥረት መዛግብት በብዙ መንገዶች እንደሚያሳየው፣ የቃል ኪዳኑ ሁኔታ በኖህ ኪዳን ዘመን የእያንዳንዱን ሰው ሕይወት ላይ ተጽዕኖ ማሳደሩን ቀጥሏል።

አሁን የእግዚአብሔር ቃል ኪዳኖች ሁኔታ በዋናው ዓለም አቀፋዊ ቃል ኪዳኖች ወቅት ሕይወትን ብቻ አይገልጽም። እግዚአብሔር ከእስራኤል ጋር ባደረገው ብሔራዊ ቃል ኪዳኖችም ወቅት ሕይወትን በእግዚአብሔር ፊት ቀርፀዋል።

ብሔራዊ ቃል ኪዳኖች

የአብርሃም ቃል ኪዳን የእስራኤልን ምርጫ እና ተስፋ አፅንዖት ሰጥቷል፣ የሙሴ ቃል ኪዳን የሕጉን መስጠትን ጎላ አድርጎ አሳይቷል እና የዳዊት ቃል ኪዳን የዳዊትን ቋሚ ሥርወ መንግሥት ጎላ አድርጎ ይገልጻል። ነገር ግን ከአብርሃም ጋር በገባው ቃል ኪዳን ወቅት ሕይወት ከእስራኤል ምርጫ እና ተስፋዎች የበለጠ ነበር። የሙሴ የቃል ኪዳን ዘመን ሕጉን ከመስጠት የበለጠ ነገርን ያካትታል። እናም በዳዊት ቃል ኪዳን ዘመን እግዚአብሔር ከሕዝቡ ጋር የነበረው መስተጋብር የዳዊትን ሥርወ መንግሥት ብቻ አይደለም። ልክ ቀደም ባሉት ቃል ኪዳኖች ውስጥ እያንዳንዱ ብሔራዊ ቃል ኪዳን በመለኮታዊ ቸርነት፣ በሰው ታማኝነት እና በበረከቶች እና እርግማኖች ውጤቶች ተቀርጾ ነበር።

አሁንም እነዚህን አገራዊ ቃል ኪዳኖች በሚከተሉት ቅደም ተከተል እንመለከታቸዋለን - በመጀመሪያ ፣ ከአብርሃም ጋር የተደረገ ቃል ኪዳን፤ ሁለተኛ ከሙሴ ጋር የገባው ቃል ኪዳን እና ሦስተኛው ደግሞ ከዳዊት ጋር የገባው ቃል ኪዳን ናቸው። ከአብርሃም እንጀምር።

ቪዲዮዎችን፣ የትምህርት መመሪያዎችና ሌሎች ግብዓቶችን ለማግኘት Thirdmill at thirdmill.org. ይመልከቱ

አብርሃም

በመጀመሪያ እግዚአብሔር ለአብርሃም ብዙ ቸርነትን አሳይቷል። ለምሳሌ እግዚአብሔር አብርሃምን ወደ ከነዓን እንዲሰደድ በመጀመሪያ ሲጠራው ለአብርሃም ታላቅ ደግነት አሳይቷል። እግዚአብሔር የተናገረበትን ዘፍጥረት 12:2 ን ተመልከት።

> ታላቅ ሕዝብም አደርግሃለሁ፥ እባርክሃለሁ፥ ስምህንም አከብረዋለሁ፤ ለበረከትም ሁን፤ (ዘፍጥረት 12:2).

በአብርሃም ሕይወት ሁሉ እግዚአብሔር ለፓትርያርኩ ምሕረትን አሳይቷል። ኃጢአትን ይቅር ብሎ ፣ ጻድቅ አድርጎ ቆጥሮ ከችግሮች ጠብቆታል። እናም እግዚአብሔር ከእርሱ ጋር በገባው ቃል ኪዳን ሥር ለአብርሃም ዘሮች ትውልድ ሁሉ ተመሳሳይ ነበር።

ሁለተኛ ፣ እግዚአብሔር ደግሞ ከፓትርያርኩ ታማኝነትን ይፈልጋል። ለምሳሌ በእግዚአብሔር የመጀመሪያ ጥሪ እንኳን አብርሃም መታዘዝ ነበረበት። በዘፍጥረት 12:1 ላይ እንደምናነበው እግዚአብሔር እንዲህ ብሎ አዘዘው

> እግዚአብሔርም አብራምን አለው። ከአገርህ ከዘመዶችህም ከአባትህም ቤት ተለይተህ እኔ ወደማሳይህ ምድር ውጣ። (ዘፍጥረት 12:1).

እግዚአብሔር አብርሃምን የትውልድ አገሩንና ቤተሰቡን ትቶ ወደማያውቀው ቦታ እንዲሄድ አዘዘው። እናም በዘፍጥረት 17:1-2 እግዚአብሔር ቃል ኪዳኑን በዚህ ቃል ሲያረጋግጥ የታማኝነትን መስፈርት እግዚአብሔር አስታወሰው-

> አብራምም የዘጠና ዘጠኝ ዓመት ሰው በሆነ ጊዜ እግዚአብሔር ለአብራም ተገለጠለትና። እኔ ኤልሻዳይ ነኝ፤ በፊቴ ተመላለስ፥ ፍጹምም ሁን፤ ቃል ኪዳኔንም በእኔና በአንተ መካከል አደርጋለሁ፥ እጅግም አበዛሃለሁ አለው። (ዘፍጥረት 17:1-2).

ምንም እንኳን ብዙ ክርስቲያኖች ይህንን ማየት ቢያቅታቸውም፣ አብርሃም ከእግዚአብሔር ጋር የነበረው የቃል ኪዳን ግንኙነት የታማኝነትን መስፈርት ያካተተ ነበር። እግዚአብሔር በተደጋጋሚ ከአብርሃምና ከዘሮቹ ሁሉ በቃል ኪዳኑ ስር መታዘዝን ይፈልጋል።

> አብርሃም ከእግዚአብሔር ጋር ያለውን ግንኙነት ከተመለከታችሁ፣ በሉዓላዊነቱ የተጀመረው ነበር። በዘፍጥረት 15 ውስጥ እንስሳትን በመከፋፈል እግዚአብሔር የቃል ኪዳኑን እርግማን ወደራሱ በወሰደበት ቦታ ታተመ፣ ነገር ግን ከእነዚህ ውስጥ አንዳቸውም በአብርሃም ላይ ቅድመ ሁኔታዎችን አላወገዱም። እናም ለእግዚአብሔር ትዕዛዛት በቀላሉ "ታማኝነት" ብለን ልንጠራው፣ ለእግዚአብሔር ትዕዛዛት መታዘዝ፣ ጌታን ለማመን ታማኝነት፣ የቃል ኪዳኑን በረከቶች የሚያስተዳድርበት ዘዴ ነው።
>
> — ቀሲስ ሚካኤል ጄ ግሎዶ

ሦስተኛ ፣ እግዚአብሔር ደግሞ ለአብርሃም መታዘዝ እና አለመታዘዝ የሚያስከትለው መዘዝ እንዳለ በግልፅ ተናግሯል። ዘፍጥረት 17:1-2 ን እንደገና አዳምጡ። በቁጥር 1 ላይ እግዚአብሔር ለአብርሃም እንዲህ አለው:

> አብራምም የዘጠና ዘጠኝ ዓመት ሰው በሆነ ጊዜ እግዚአብሔር ለአብራም ተገለጠለትና። እኔ ኤልሻዳይ ነኝ፤ በፊቴ ተመላለስ፥ ፍጹምም ሁን፤ (ዘፍጥረት 17:1).

በቁጥር 2 ላይ እንዲህ ይላል:

> ቃል ኪዳኔንም በእኔና በአንተ መካከል አደርጋለሁ፥ እጅግም አበዛሃለሁ አለው። (ዘፍጥረት

17:2).

የአብርሃም ዘሮች መጨመር ለአብርሃም መታዘዝ የበረከት ውጤት እንደሚሆን እግዚአብሔር በግልፅ ተናግሯል። በተመሳሳይ እግዚአብሔር አለመታዘዝ ከባድ እርግማን እንደሚያስከትል ተናግሯል። እንደ አንድ ተጨማሪ ምሳሌ ፣ በዘፍጥረት 17:10-14 ላይ ለአብርሃም የነገረውን አዳምጡ፡

> በእኔና በአንተ መካከል፥ ከአንተም በኋላ በዘርህ መካከል የምትጠብቁት ቃል ኪዳኔ ይህ ነው፤ ከእናንተ ወንድ ሁሉ ይገረዝ። የቍልፈታችሁንም ሥጋ ትገረዛላችሁ፤ በእኔና በእናንተ መካከል ላለውም ቃል ኪዳን ምልክት ይሆናል። የስምንት ቀን ልጅ ይገረዝ፤ በቤት የተወለደ ወይም ከዘራችሁ ያይደለ በብርም ከእንግዳ ሰው የተገዛ፥ ወንድ ሁሉ በትውልዳችሁ ይገረዝ። በቤትህ የተወለደ በብርህም የተገዛ ፈጽሞ ይገረዝ። ቃል ኪዳኔም በሥጋችሁ የዘላለም ቃል ኪዳን ይሆናል። የቍልፈቱን ሥጋ ያልተገረዘ ቈላፍ ሰው ሁሉ፥ ያች ነፍስ ከወገንዋ ተለይታ ትጥፋ፤ ቃል ኪዳኔን አፍርሳለችና። (ዘፍጥረት 17:10-14).

ከወንድ ዘሮቹ አንዱ ካልተገረዘ ከሕዝቡ ተለይቶ እርግማን እንደሚደርስባቸው ተናግሯል፤ ምክንያቱም እግዚአብሔር ለቃል ኪዳኑ ታማኝነት የቁርጠኝነት ምልክት እንዲሆን መገረዝን ይፈልጋል። ከቃል ኪዳን ሕይወት በረከቶች ይርቃሉ።

ሦስቱም የቃል ኪዳን ሁኔታዎች የአብርሃምን ከእግዚአብሔር ጋር ያለውን የግል መስተጋብር ፈጥረውለታል እናም ከእርሱ በኋላ የሌሎችን ሕይወት በመቆጣጠር ቀጥለዋል።

እግዚአብሔር ከእስራኤል ጋር ያደረገው ሁለተኛው ብሄራዊ ኪዳን በሲና ተራራ ላይ ለሙሴ የገባው ቃል ኪዳን ነው። ቀደም ሲል እንደተመለከትነው፣ ይህ ቃል ኪዳን ለእግዚአብሔር ሕግ አፅንዖት ሰጥቷል። ነገር ግን በሙሴ ቃል ኪዳን ውስጥ ሌሎች የቃል ኪዳኖች ሁኔታዎች አልነበሩም ብሎ ማሰብ ከባድ ስህተት ይሆናል።

ሙሴ

በሙሴ ቃል ኪዳን ውስጥ ሁሉም የቃል ኪዳን ሁኔተ ተግባራዊ መሆኑን ለማየት የዚህን ቃል ኪዳን ዋና ክፍል፣ አሥሩን ትዕዛዛት በአጭሩ እንመልከት። በመጀመሪያ መለኮታዊ ቸርነት ከእግዚአብሔር ሕጎች በፊት ባለው መቅድም ውስጥ በግልጽ ይታያል። ዘፀ 20:2 ላይ አሥሩ ትእዛዛት በዚህ መንገድ መጀመራቸውን ታስታውሳላችሁ።

> አብርሃምም ሚስቱን ሣራን። እኅቴ ናት አለ፤ የጌራራ ንጉሥ አቢሜሌክም ላከና ሣራን ወሰዳት። (ዘጸአት 20:2).

ከሙሴ ጋር የተደረገው ቃል ኪዳን የሥራ ቃል ኪዳን አልነበረም፤ በእግዚአብሔር ምሕረት እና ጸጋ ላይ የተመሠረተ ነው። እግዚአብሔርም ከሙሴ ጋር በገባው ቃል ኪዳን ዘመን ሁሉ እግዚአብሔር ለእስራኤል ትውልዶች እንዲህ ያለውን ቸርነት ማሳየቱን ቀጠለ። እንደዚያም ሆኖ አሥርቱ ትእዛዛትም እግዚአብሔር ታማኝነትን ከሕዝቡ እንደሚፈልግ በግልጽ ያስረዳሉ። የመጀመሪያው ትእዛዝ በዘፀአት 20:3 ላይ እንዳስቀመጠው

> እግዚአብሔርም ሌሊት በሕልም ወደ አቢሜሌክ መጣ፥ እንዲህም አለው። እነሆ፥ አንተ ስለ ወሰድሃት ሴት ምውት ነህ፤ እርስዋ ባለ ባል ናትና። (ዘፍጥረት 20:3).

መለኮታዊ ጸጋ ከሰው ታማኝነት ጋር የሚቃረን አልነበረም። ይልቁንም ከእስራኤል ዘንድ የታማኝነትን የምስጋና ምላሽ ይፈልጋል፤ ይህም እንዲሆን ይደግፋል፡፡

> **እግዚአብሔር ለሕዝቡ ማንኛውንም ሕግ ከመስጠቱ በፊት እግዚአብሔር ጸጋውን ያስታውሳቸዋል - "እኔ ከግብፅ ከባርነት ቤት ያወጣሁህ እግዚአብሔር አምላክህ ነኝ"። ያ የሚያደርገው ደግሞ**

> *የተቀሩትን አሥሩ ትዕዛዛት ያዘጋጃል፣ የእግዚአብሔር ሕዝብ ለመሆን ሕጎች ሆነው ሳይሆን ለእግዚአብሔር ሕዝብ ጸጋ ምላሽ እንዲሰጡ የሚያስችላቸውን ሥነ ምግባር ወይም የሕይወት መንገድ ይሰጣቸዋል።... ፣ በመሠረቱ እግዚአብሔርን እንዴት ትወደዋለህ? እና በጌታ ፊት ሌሎች አማልክት ባለመኖራቸው ፣ የተቀረጹ ምስሎችን ወይም የእግዚአብሔርን አምሳሎች ባለማድረግ እና የጌታን ስም በከንቱ ባለመውሰድ እግዚአብሔርን ይወዱታል ... ከዚያም "አባትህን እና እናትህን አክብር" ከሌሎች ሰዎች ጋር ለመገናኘት መስፈርቶችን የሚሰጡን ተከታታይ ሕጎች አሉን ፣ ምክንያቱም በግል መንፈሳዊነት ብቻ ሳይሆን ከቅዱሳን ጽሑፎች አምላክ ጋርና ከሌሎች ሰዎች ጋር ኅብረት ማድረግ አለብን። እግዚአብሔርን መውደድ ብቻ በቂ አይደለም። ያ ወሳኝ ክፍል ነው ፣ ግን ያ ከዚያ እኛ በምንኖርበት እና ሌሎች ሰዎች ገር በፍቅር መኖር አለብን፡፡ ይህ የአሥርት ትዕዛዛት ሁለተኛው ክፍል ነው፡፡*
>
> — *ዶክተር ብራያን ዲ ራሰል*

ከዚህ ባሻገር አሥሩ ትእዛዛት መታዘዝ እና አለመታዘዝ ስለሚያስከትለው ውጤትም ይናገራሉ። በዘፀአት 20:4-6 እንዲህ እናነባለን፡

> አቢሜሌክ ግን አልቀረባትም ነበር፤ እንዲህም አለ። አቤቱ፥ ጻድቁን ሕዝብ ደግሞ ታጠፋለህን? እኅቴ ናት ያለኝ እርሱ አይደለምን? እርስዋም ደግሞ ራስዋ። ወንድሜ ነው አለች፤ በልቤ ቅንነትና በእጄ ንጹሕነት ይህንን አደረግሁ። እግዚአብሔርም በሕልም አለው። ይህን በልብህ ቅንነት እንዳደረግህ እኔ አወቅሁ፥ እኔም ደግሞ በፊቴ ኃጢአትን እንዳትሠራ ከለከልሁህ፤ ስለዚህም ትነካት ዘንድ አልተውሁም። (ዘጸአት 20:4-6).

አሁን እግዚአብሔር ከአብርሃም እና ከሙሴ ጋር የገባውን ቃል ኪዳን ሁኔታ ከተመለከትን፣ ከብሉይ ኪዳን እስራኤል ጋር የነበረውን የመጨረሻውን ብሔራዊ ኪዳን - ከዳዊት ጋር ያለውን ኪዳን እንመልከት። ይህ ቃል ኪዳን እግዚአብሔር በእስራኤል ላይ እንዲገዛ የዳዊትን መስመር እንደ ቋሚ ሥርወ መንግሥት እያቋቋመ መሆኑን አበክሮ ተናግሯል፡፡

ዳዊት

በእርግጥ የዳዊትን እና የዘሮቹን ሕይወት ትልቁን መዝገብ ስንመለከት በዚህ ቃል ኪዳን ውስጥ ያለው ሕይወት መለኮታዊ ቸርነትን፣ የሰውን ታማኝነት እና መታዘዝ እና አለመታዘዝን የሚያካትት መሆኑ ግልፅ ይሆናል። ለምሳሌ እግዚአብሔር ለዳዊት ባለው ቸርነት መዝሙር 89: 3-4 የሰጠውን አስተያየት አዳምጡ፡

> ከመረጥሁት ጋር ቃል ኪዳኔን አደረግሁ፥ ለባሪያዬም ለዳዊት ማልሁ። ዘርህን ለዘላለም አዘጋጃለሁ፥ ዙፋንህንም ለልጅ ልጅ እመሠርታለሁ። (መዝሙር 89:3-4).

እነዚህ ጥቅሶች እርሱን እና ዘሮቹን እንደ ትክክለኛ የእስራኤል ነገሥታት በመምረጥ እና በመደገፍ እግዚአብሔር ለዳዊት ያሳየውን ቸርነት ያንፀባርቃሉ። እግዚአብሔር ግን ታማኝነትን ይፈልጋል እናም በዚህ ቃል ኪዳን ውስጥ ላለመታዘዝ እርግማኖች የሚያስከትሉትን መዘዝ አስፈራራ። መዝሙር 89:30-32ን አዳምጡ

> ልጆቹ ግን ሕጌን ቢተዉ፥ በፍርዴም ባይሄዱ፤ ሥርዓቴንም ቢያረክሱ፥ ትእዛዜንም ባይጠብቁ፤ ኃጢአታቸውን በበትር፥ በደላቸውንም በመቅሠፍት እጐበኛታለሁ። (ዘፍጥረት 89:30-32).

እዚህ እንደምንመለከተው ፣ የዳዊት ልጆች የእግዚአብሔርን ሕግ ቢተዉ ከባድ ቅጣት ይደርስባቸው ነበር። ነገር ግን ስፍር ቁጥር የሌላቸው ምንባቦች እንደሚነግሩን፣ ለዳዊትና ለዘሮቹ ለእግዚአብሔር ታማኝ ከሆኑ ታላቅ በረከቶች ይመጣሉ። እና በእርግጥ በዳዊት ቤት ላይ በረከቶች እና እርግማኖች ከዚህ ጊዜ ጀምሮ በሁሉም የእግዚአብሔር ሰዎች ሕይወት ላይ ተጽዕኖ አሳድረዋል።

በአለምአቀፋዊ እና በብሔራዊ ቃል ኪዳኖች ውስጥ የህይወት ሁኔታዎችን ከግምት ውስጥ በማስገባት ወደ አዲሱ ኪዳን ወደ ፍጻሜው ኪዳን ለመዞር ዝግጁ ነን።

አዲስ ኪዳን

እግዚአብሔር በብሉይ ኪዳን ታሪክ ውስጥ አንዱን ቃል ኪዳን በሌላው ላይ በመገንባት የመንግሥቱን ቀጣይ እንቅስቃሴ ያስተዳድር ነበር። ነገር ግን እኛ እንደምናውቀው ፣ ኢየሱስ ወደ ምድር በመጣ ጊዜ ፣ የእሰረኤል ሕዝብ በአምላክ ላይ በግልጽ በማመጹ ምክንያት ከባድ እርግማንን ደርሶባቸው ነበር። ታማኝ ሆነው የቀሩት እስራኤላውያን ጥቂት ብቻ ናቸው። በአዲሱ ቃል ኪዳን ግን የእግዚአብሔር መንግሥት ወደ ፍጻሜዋ ትደርሳለች። እናም የእግዚአብሔር መንግሥት በክርስቶስ ንግሥና በኩል እስከ ምድር ዳርቻ ድረስ ይዘረጋል። ከዚህ አንፃር ፣ አዲሱ ቃል ኪዳን እግዚአብሔር ከዚህ በፊት ያደረገውን አይቃወምም። ይልቁንም በታሪክ ዘመናት ሁሉ ለመንግሥቱ ያሰበውን ይፈጽማል። ስለዚህ ፣ ከእግዚአብሔር ጋር በቃል ኪዳን ውስጥ ያለው የሦስት እጥፍ የሕይወት ተለዋዋጭነት የአዲሱ ቃል ኪዳን ባሕርይ መሆኑንም ፈጽሞ ሊያስገርመን አይገባም።

በመጀመሪያ አዲሱ ቃል ኪዳን መለኮታዊ ቸርነትን ያካትታል። አዲሱን ቃል ኪዳን ሲያቋቁም እግዚአብሔር በግዞት ለነበሩት ሕዝቦቹ ታላቅ ደግነት እንደሚያሳይ ቃል ገብቷል። ኤርምያስ 31:34 እንዲህ ይላል፡

> እነሆ፥ ከእስራኤል ቤትና ከይሁዳ ቤት ጋር አዲስ ቃል ኪዳን የምገባበት ወራት ይመጣል፥ ይላል እግዚአብሔር፤ (ኤርምያስ 31:34).

በዚህ እና በሌሎች ብዙ መንገዶች ፣ አዲሱ ቃል ኪዳን የእግዚአብሔርን ርኅራኄ በግልጽ ያሳያል።

በተመሳሳይ የሰው ልጅ ታማኝነትም ለአዲሱ ቃል ኪዳን ምክንያት ነው። እግዚአብሔር ሕጎቹን ለመሻር ቃል አልገባም እናም ማንም ከዚህ ውጭ መሆን አይችልም። በተቃራኒው ታማኝ እንዲሆኑ ያስችላቸዋል። በእርግጥ እግዚአብሔር በኤርምያስ 31:33 ላይ ቃል ገብቷል፡

> ከእነዚያ ወራት በኋላ ከእስራኤል ቤት ጋር የምገባው ቃል ኪዳን ይህ ነውና፥ ይላል እግዚአብሔር፤ ሕጌን በልቡናቸው አኖራለሁ፥ በልባቸውም እጽፈዋለሁ፤ እኔም አምላክ እሆናቸዋለሁ እነርሱም ሕዝብ ይሆኑኛል። (ኤርምያስ 31:33).

በአዲሱ ቃል ኪዳን ዘመን ፣ እግዚአብሔር ሕዝቡን አጥብቀው እንዲታዘዙት ለሕጉ ፍቅር ይሰጣቸዋል።

በመጨረሻም የበረከት እና የእርግማን ውጤቶች በአዲሱ ቃል ኪዳን ውስጥም በግልጽ ታይተዋል። ኤርምያስ 31:33 ሲቀጥል፡

> በልባቸውም እጽፈዋለሁ፤ እኔም አምላክ እሆናቸዋለሁ እነርሱም ሕዝብ ይሆኑኛል። (ኤርምያስ 31:33).

ይህ መግለጫ እግዚአብሔር ለሕዝቡ ታላቅ በረከቶችን እንደሚያመጣ ማረጋገጫ ይሰጣል ምክንያቱም የቃል ኪዳኑን ግዴታዎች እንዲጠብቁ ያስችላቸዋል። በተዘዋዋሪ ፣ እነዚህን ግዴታዎች የማይጠብቅ ማንኛውም ሰው ይህንን በረከት አይቀበልም።

> አዲሱን ቃል ኪዳን ከአሮጌው ኪዳን የሚለየው ሕዝቡ የመጠበቅ ችሎታ ነው። በኤርምያስ 31 ላይ እግዚአብሔር ሕጉን በልቦቻቸው ላይ እንደሚጽፍ ፣ ሕጉን በመካከላቸው እንደሚያስቀምጥ ይናገራል ፣ ከዚያም ይህንን በቃል ኪዳኑ ቀመር ይከተላል - “እኔ አምላክህ እሆናለሁ እናንተም

ሕዝቤ ትሆናላችሁ"። መልካም፣ እግዚአብሔር በልብ ላይ ሕጉን እንደሚጽፍ ለመረዳት በሕዝቅኤል ውስጥ በጣም ተመሳሳይ ወደሆነ ምንባብ መሄድ በጣም ጠቃሚ ነው። በሕዝቅኤል 36 ላይ እግዚአብሔር ሕጉን በመካከላቸው እንደሚያኖር ሳይሆን መንፈሱን በመካከላቸው እንደሚያኖር ተናግሯል። እናም ሕጉን በልባቸው ላይ እጽፋለሁ አይልም ፣ ይልቁንም "ሕጎቼን እንዲታዘዙ እና ደንቦቼን እንዲከተሉ አደርጋቸዋለሁ" ይላል። ከዚያም ፣ በኤርምያስ 31 ላይ እንዳደረገው፣ ይህንን እንደገና በቃል ኪዳኑ ቀመር ይከተላል - "እኔ አምላካቸው እሆናለሁ እነርሱም ሕዝቤ ይሆናሉ"። ስለዚህ እነዚህን ትንቢታዊ ጽሑፎች አንድ ላይ ስንመለከት፣ እግዚአብሔር ልብ ላይ ሕጉን የሚጽፍበት መንገድ መንፈሱን በመካከላቸው በማስቀመጥ መሆኑን እናያለን። በራሱ እግዚአብሔር በመኖር ፣ በአዲሱ የቃል ኪዳን ዘመን ሕዝቡን ሕጉን እንዲጠብቁ ያደርጋል። እናም በአዲሱ ቃል ኪዳን ፣ አስተማማኝ የሆነው በእኛ ታማኝነት ሳይሆን በመካከላችን በሚኖረውና በሚሠራው የእግዚአብሔር መንፈስ መሣሪያ አማካኝነት ነው።

— ዶክተር ማቲው ኒውክርክ

አሁን በክርስቶስ የእግዚአብሔር መንግሥት የመጨረሻ ምዕራፍ ምሳሌን በመከተል አዲሱ ቃል ኪዳን በሦስት ደረጃዎች ተግባራዊ እንደሚሆን ሁልጊዜ ማስታወስ አለብን። አዲሱ ኪዳን በክርስቶስ የመጀመሪያ መምጣት እና በሐዋርያቱ ሥራ ተመረቀ። በቤተክርስቲያን ታሪክ ውስጥ አዲሱ ኪዳን በቤተክርስቲያን ውስጥ በሚሠራው በክርስቶስ ኃይል መፈጸሙን ቀጥሏል። እናም ክርስቶስ በዘመኑ ፍጻሜ በክብር ሲመለስ አዲሱ ቃል ኪዳን ይጠናቀቃል።

በመጀመሪያ አዲስ ኪዳን አብ ልጁን ወደ ዓለም በላከበት ጊዜ አዲሱ ኪዳን በመለኮታዊ ቸርነት እንደተመረጠ አጽንዖት ይሰጣል። ክርስቶስ ራሱ በመስቀል ላይ እስከ ሞት ድረስ ለሰው ልጅ ታማኝነት ሁሉ መስፈርት ታማኝ መሆኑን አጽንዖት ይሰጣል። ደግሞም ክርስቶስ የትንሣኤን በረከት ከሙታን በመነሳት እንደተቀበለ አጽንዖት ይሰጣል። እናም በውጤቱም በክርስቶስ የሚያድን እምነት ያላቸው ሁሉ በእግዚአብሔር ዘንድ ተቀባይነት አግኝተዋል። የዕብራውያን ጸሐፊ በዕብራውያን 9:12-15 እንዳስቀመጠው

> የዘላለምን ቤዛነት አግኝቶ አንድ ጊዜ ፈጽሞ ወደ ቅድስት በገዛ ደሙ ገባ እንጂ በፍየሎችና በጥጆች ደም አይደለም። የኮርማዎችና የፍየሎች ደም በረከሱትም ላይ የተረጨ የጊደር አመድ ሥጋን ለማንጻት የሚቀድሱ ከሆኑ፥ ነውር የሌለው ሆኖ በዘላለም መንፈስ ራሱን ለእግዚአብሔር ያቀረበ የክርስቶስ ደም እንዴት ይልቅ ሕያውን እግዚአብሔርን ልታመልኩ ከሞተ ሥራ ሕሊናችሁን ያነጻ ይሆን? ስለዚህም የፊተኛው ኪዳን ሲጸና ሕግን የተላለፉትን የሚቤዥ ሞት ስለ ሆነ፥ የተጠሩት የዘላለምን ርስት የተስፋ ቃል እንዲቀበሉ እርሱ የአዲስ ኪዳን መካከለኛ ነው። (ዕብራውያን 9:12-15).

እግዚአብሔር እያንዳንዱን የእግዚአብሔር ሕግ ዝርዝር እንዲጠብቅና ራሱን ለኃጢአት ፍጹም እና የተሟላ መሥዋዕት አድርጎ በማቅረብ አዲሱን ቃል ኪዳን ለማቋቋም እግዚአብሔር በታሪክ ውስጥ ጣልቃ ገባ። እና የእርሱ መስዋዕት በእርሱ ለሚያምኑ ሁሉ የዘላለምን ይቅርታ ያመጣል።

> ግሩም የክርስትና ትምህርት ነው፣ አስታራቂው ፣ ካህኑ ለኃጢአት ይቅርታ በየዓመቱ በሬዎችን እና ፍየሎችን ማቅረብ ከነበረበት ከብሉይ ኪዳን በተቃራኒ ፣ መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚነግረ ኢየሱስ በእውነት ወደ ቅድስተ ቅዱሳኑ ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ገባ። እርሱ በመስቀል ላይ ሲሞት፣ ለኃጢአታችን ደሙን ሲያፈስ ፣ በእውነት በደሙ ወደ ቅድስተ ቅዱሳኑ የምንገባበትን የሚወክለን ሰው እንዲኖረን ወደ ጌታ የምንሄድበትን ዕድል ፈጠረልን ማለት ነው።

— ዶክተር ቩያኒ ሲንዶ

አሁን ክርስቶስ በመጀመሪያ መምጣቱ የክርስቶስ የማዳን ሥራ አስፈላጊነት ቢኖረውም የአዲሱ ኪዳን ታላቁ መዳን እንዲሁ የሚወሰነው የክርስቶስ ሥራ እንደ አዲሱ ቃል ኪዳን መካከለኛ ሆኖ በመቀጠል ላይ ነው። ክርስቶስ

በሰማይ በአባቱ ዙፋን ፊት ለሕዝቡ ሲል በየቀኑ ይማልዳል። በዕብራውያን 7:24-25 የዕብራውያን ጸሐፊ እነዚህን ቃላት ሲጽፍ ይህንን እውነታ ጠቁሟል፡

> እርሱ ግን ለዘላለም የሚኖር ስለሆነ የማይለወጥ ክህነት አለው፤ ስለ እነርሱም ሊያማልድ ዘወትር በሕይወት ይኖራልና ስለዚህ ደግሞ በእርሱ ወደ እግዚአብሔር የሚመጡትን ፈጽሞ ሊያድናቸው ይችላል። (ዕብራውያን 7:24-25).

በእግዚአብሔር ቸርነት ምክንያት ክርስቶስ ይነግሣል፣ ስለ እኛ ይማልዳል። እርሱ የእኛን ውድቀቶች ይመለከታል እናም የዘላለም በረከቶቻችንን ያረጋግጣል።

በመጨረሻም ክርስቶስ ለኃጢአቶቻችን ከፍሎ ስለ እኛ ማማለዱን ስለሚቀጥል ፣ የእግዚአብሔር መንግሥት በክርስቶስ ፍጻሜ አንድ ቀን እንደሚመጣ እርግጠኞች መሆን እንችላለን። ያ ቀን ሲመጣ ከመቼውም ጊዜ በበለጠ የእግዚአብሔርን ቸርነት እናያለን። የዕብራውያን ጸሐፊ በዕብራውያን 9:28 ላይ እንዳብራራው፡

> እንዲሁ ክርስቶስ ደግሞ፥ የብዙዎችን ኃጢአት ሊሸከም አንድ ጊዜ ከተሰዋ በኋላ፥ ያድናቸው ዘንድ ለሚጠባበቁት ሁለተኛ ጊዜ ያለ ኃጢአት ይታይላቸዋል። (ዕብራውያን 9:28).

ያ ቀን ሲመጣ ክርስቶስን የታመነ እያንዳንዱ ሰው ለእግዚአብሔር ፈቃድ ፍጹም ታማኝ ይሆናል ፣ እናም በአዲሱ ሰማይና በአዲሱ ምድር ውስጥ የዘላለም ሕይወት በረከትን እናገኛለን።

> የጌታችንን ሥራ ስናስብ ፣ ብዙውን ጊዜ ስለ መጀመሪያው መምጣት እና ስለ ሁለተኛው መምጣት እናስባለን። እርሱ ፣ በመጀመሪያ ምጽአቱ - የእርሱ ሕይወት፣ ሞት፣ ትንሣኤ - መንግሥቱን ወደዚህ ዓለም አምጥቷል። አዲሱን የቃል ኪዳን ዘመን አምጥቷል። እርሱ የኃጢአትን ሙሉ ይቅርታ አምጥቷል። ኃጢአትን አሸንፏል፣ ሞትን አሸነፎ፣ ክፉውን አሸነፈ … ዳግመኛ ሲመጣ ክፋት እንዲጠፋ ፣ መጻሕፍት ሚዛናዊ እንዲሆኑ ፣ የመጨረሻ ፍርድ ይከናወናል ፣ ኃጢአትና ሞት በሕዝብ ፊት በሚታይበት፣ የእርሱ ያልሆኑት በፍርድ ለዘላለም ይጣላሉ። የእርሱ የሆኑት በአዲሱ ሰማይና አዲስ ምድር ፍሬ እና ጥቅም ይደሰታሉ፣ ከዚያ ሁሉም ነገር ወደ ፍጻሜው ሲመጣ እናያለን።
>
> — ዶክተር እስጢፋኖስ ጄ ዌሉም

አሁን የእግዚአብሔርን መንግሥት እና የቃል ኪዳኑን፣ የቃል ኪዳኑን ታሪክ እና የእግዚአብሔር ቃል ኪዳኖችን መሠረታዊ ሁኔታዎች ከተመለከትን ፣ ወደ መጨረሻው ርዕሳችን ማለትም ወደ እግዚአብሔር ቃል ኪዳኖች ሰዎች መዞር አለብን።

የቃል ኪዳኑ ሕዝቦች

እግዚአብሔር መንግስቱን በቃል ኪዳኖች ሲያስተዳድር ፣ እርሱ ሁል ጊዜ ከሰዎች ጋር ይሳተፋል። እና ይህ ሊያስገርመን አይገባም። የሰው ልጅ የእግዚአብሄር ንጉሣዊ፣ የክህነት አምሳሎች፣ መንግስቱን በመላው ምድር ለማስራጨት የተፈጠሩ ናቸው። ግን በእውነቱ የእግዚአብሔር ቃል ኪዳኖች በተለያዩ ጊዜያት የተለያዩ ሰዎችን ያካተቱ ነበሩ። በቅዱሳን ጽሑፎች ውስጥ ይህ ልዩነት እንዴት ይታያል? እናም የእግዚአብሔርን ቃል ኪዳኖች ሰዎች ስንመለከት ምን ልዩነት አለው?

እነዚህን ጥያቄዎች ለመመለስ ሁለት ጉዳዮችን እንመለከታለን። በመጀመሪያ የእግዚአብሔር ቃል ኪዳኖች የተለያዩ የሰው ዘር ክፍሎችን በተለያዩ መንገዶች እንዴት እንደሠሩ እናያለን። ሁለተኛ እነዚህ ምድቦች ለእግዚአብሔር ቃል ኪዳኖች ሰዎች የቃል ኪዳኑን ሁኔታውን ተግባራዊነት እንዴት እንደነኩ እናያለን። በመጀመሪያ እግዚአብሔር የሰው ዘርን ከተለያዩ ክፍሎች ጋር ቃል ኪዳኖችን እንዴት እንዳደረገ እንመልከት።

ቪዲዮዎችን፣ የትምህርት መመሪያዎችና ሌሎች ግብዓቶችን ለማግኘት Thirdmill at thirdmill.org. ይመልከቱ

የሰብዓዊነት መከፋፈል

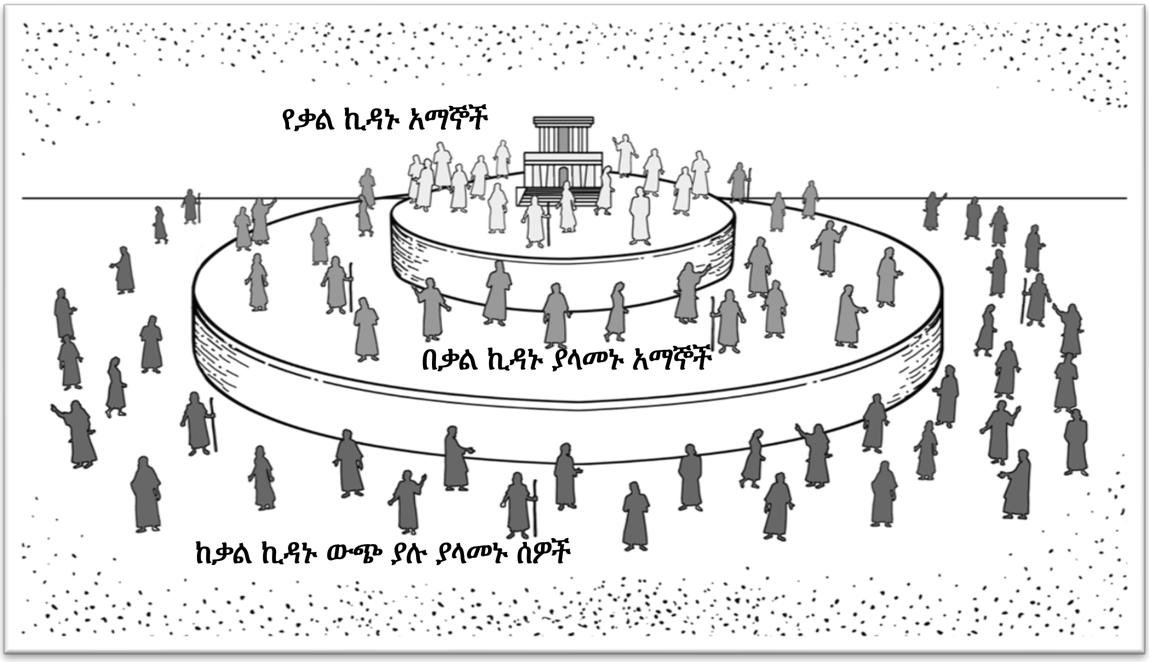

መጽሐፍ ቅዱስ ከእግዚአብሔር ቃል ኪዳኖች ጋር በተያያዘ ሦስት የሰው ዘር ክፍሎችን ይገልጻል።

ብሉይ ኪዳንን የሚያውቁ ሁሉ ብዙውን ጊዜ በተለያዩ ግለሰቦች እና የሰዎች ቡድኖች- ወንዶች እና ሴቶች፣ አዛውንቶች እና ወጣቶች፣ ኃያላን እና ደካሞች መካከል ጥቂቶችን ብቻ እንደሚለይ ያውቃል። አሁን በእርግጥ ይህንን ሁሉ ልዩነት በዝርዝር ለመቋቋም ለእኛ አይቻልም። ነገር ግን መጽሐፍ ቅዱስ ስለ መለኮታዊ ቃል ኪዳኖች በሚነግረን ውስጥ ብዙውን ጊዜ ማዕከላዊ ቦታን በሚይዙ በብዙ ትላልቅ ቡድኖች ላይ ለማተኮር ይረዳል።

አማኞችም ሆኑ የማያምኑ ሰዎች በእግዚአብሔር ቃል ኪዳኖች ውስጥ እንዴት እንደተካተቱ በማሰብ በመጀመሪያ እነዚህን የሰው ዘር ክፍፍሎች እንይዛቸዋለን። ከዚያ በተካተቱ ሰዎች እና ከእግዚአብሔር ቃል ኪዳኖች በተገለሉ ሰዎች መካከል መከፋፈልን እናያለን። በእግዚአብሔር ቃል ኪዳኖች ውስጥ አማኞችም ሆኑ የማያምኑ በመኖራቸው እንጀምር።

በቃል ኪዳኑ ውስጥ

ክርስቲያኖች ከእግዚአብሔር ጋር ቃል ኪዳን የገቡት እውነተኛ አማኞች ብቻ እንደሆኑ ብዙውን ጊዜ ያስባሉ፣ ግን ይህ በጭራሽ አይደለም። ስለ እግዚአብሔር ቃል ኪዳኖች በአዳም እና በኖኅ ውስጥ አጠቃላይ ቃል ኪዳኖች እንደ ተነጋገርን ታስታውሳላችሁ ምክንያቱም ሁሉንም ሰዎች ከእግዚአብሔር ጋር ስላሰሩ ነው። እናም አንዴ የሰው ልጅ በኃጢአት ከወደቀ፣ ይህ ለአማኞችም ሆነ ለማያምኑ እውነት ነበር። በአዳም ቃል ኪዳን ውስጥ የተቋቋመው የእግዚአብሔር መንግሥት መሠረታዊ መርሆዎች እንደ አቤል እና ሴት የማዳን እምነት ላላቸው ላይ እና እምነት እንደ ሌላቸው እንደ ቃየን እና ገዳይ ዘሩ ላሜከ ባሉ ተፈጻሚ ሆነ። በተመሳሳይ ሁኔታ ፣ በኖኅ ዘመን በተፈጥሮ ውስጥ

የመረጋጋት ቃል ኪዳን እንዲሁ እንደ ኖኅ ልጅ ሴም እንዲሁም የማያምኑ እንደ ኖኅ የልጅ ልጅ ከነዓን ለሁለቱም አማኞች ይሆን ነበር፡፡

በአብርሃም ፣ በሙሴ እና በዳዊት ውስጥ ለእስራኤል ብሔራዊ ኪዳኖች ተመሳሳይ ነበር። የእስራኤል ሕዝብ ሁሉ የዘላለምን መዳን ቢያገኙም ባያገኙም በእነዚህ ቃል ኪዳኖች ከእግዚአብሔር ጋር ቃል ኪዳን ገብተው ነበር። ለምሳሌ ያዕቆብም ሆነ ኤሳው የተገረዙት እግዚአብሔር ከአብርሃም ጋር በገባው ቃል ኪዳን ውስጥ ነው። በሙሴ ዘመን እያንዳንዱ የእስራኤል ነገድ በሲና ተራራ ላይ ቃል ኪዳን ሲገቡ አማኞችም ሆኑ የማያምኑ በውስጣቸው ነበሯቸው። እግዚአብሔር ከዳዊት ጋር ለነበረው የቃል ኪዳን ቃል ተመሳሳይ ነበር። ሁሉም የዳዊት ዘሮች እና የእስራኤል ዜጎች እውነተኛ አማኞችም ቢሆኑም ባይሆኑም ከእግዚአብሔር ጋር ቃል ኪዳን ገብተዋል።

አሁን በአዲሱ ቃል ኪዳን ስለማያምኑ ሲመጣ መጠንቀቅ አለብን። ስለ አዲሱ ኪዳን የብሉይ ኪዳን ትንቢቶች እውነተኛ አማኞችን ብቻ የሚያካትት መሆኑን ያመለክታሉ። በኤርምያስ 31:34 ላይ ኤርምያስ የአዲሱ ቃል ኪዳን ሰዎችን የገለጸበትን መንገድ አዳምጡ።

> እያንዳንዱ ሰው ባልንጀራውን፥ እያንዳንዱም ወንድሙን። እግዚአብሔርን እወቅ ብሎ አያስተምርም፤ ከታናሹ ጀምሮ እስከ ታላቁ ድረስ ሁሉ ያውቁኛልና፥ ይላል እግዚአብሔር። በደላቸውን እምራቸዋለሁና፥ ኃጢአታቸውንም ከእንግዲህ ወዲህ አላስብምና። (ኤርምያስ 31:34).

ይህ ምንባብ እንደሚገልጸው፣ በአዲሱ ቃል ኪዳን ውስጥ የተቆጠረ እያንዳንዱ ሰው ጌታን ያውቃል እና ኃጢአታቸው ለዘላለም ይሰረዛል። የትኛውም በደላቸው ፈጽሞ አይቆጠርባቸውም።

ያም ሆኖ የኤርምያስ ትንቢት እንዴት እንደተፈጸመ ስናስብ ፣ በዚህ ተከታታይ ትምህርት ውስጥ ብዙ ጊዜ የጠቀስነውን የአዲሱ የቃል ኪዳን ዘመን ገጽታ ማስታወስ አለብን። አዲስ ኪዳን በክርስቶስ ያለው አዲስ ኪዳን በሦስት ደረጃዎች እንደሚፈጸም ያብራራል። በክርስቶስ የመጀመሪያ መምጣት ተመረቀ; በቤተክርስቲያን ታሪክ ውስጥ ይቀጥላል; ወደ ፍጻሜውም የሚደርሰው ክርስቶስ በክብር ሲመለስ ብቻ ነው።

ይህ የአዲሱ የቃል ኪዳን ዘመን በሦስት ደረጃዎች መከፈቱ ክርስቶስ እስኪመለስ ድረስ አማኞችም ሆኑ የማያምኑ ሰዎች በእግዚአብሔር ሕዝብ መካከል እንደሚቆጠሩ እንድንረዳ ይረዳናል። በመንግሥቱ ምረቃ ወቅት አማኞችም ሆኑ የማያምኑ ከክርስቶስ ተከታዮች መካከል ነበሩ። እናም በክርስቶስ መንግሥት ቀጣይነትም ተመሳሳይ ነው። የምትታየው የክርስቶሰ ቤተክርስቲያን በእውነቱ የዘላለም መዳንን ያገኙ እውነተኛ አማኞችን እና ከክርስቶስ እና ከቤተክርስቲያን ጋር ባላቸው ህብረት ጊዜያዊ በረከቶችን የሚያገኙ አማኞችን ታካትታለች፡፡

> የምትታየው ቤተ ክርስቲያን ምንድን ናት? በርካታ የኢጥቢያ አብያተ ክርስቲያናትን ፣ በርካታ ቤተ እምነቶችን እና አንዳንድ ቤተክርስቲያኖችን እራሳቸውን እንደ ቤተ እምነቶች የማይቆጥሩ በዓለም ዙሪያ ባለው የቤተክርስቲያን ትርጉም ዓለም አቀፍ ቤተክርስቲያን ናት… ይህ በሥነ-መለኮት ከማትታየው ቤተክርስቲያን ተለይቷል። እና የማትታየው ቤተክርስቲያን እናንተ ማየት የሚትችሉት ብቻ ሳይሆን ማየት የማትችሉት ቤተክርስቲያን ነች። ዕብራውያን 12፣ የበኩር ልጅ ቤተክርስቲያን አጠቃላይ ጉባኤ፣ ማለትም የሞቱ እና ወደ ሰማይ የሄዱትን፣ ማለትም አሁን ባለውና ከመቼውም ጊዜ ጀምሮ በመላእክት እና በመላእክት አለቆች ስብስብ ውስጥ በእግዚአብሔር ዙፋን ፊት ያሉትን የተመረጡትን ማለት ነው። የማትታየው ቤተክርስቲያን እና የምትታየው ቤተክርስቲያን የኢየሱስ ክርስቶስ ቤተክርስቲያን ናቸው።
>
> — ዶክተር ዴሪክ ቶማስ

1ኛ ዮሐንስ 2:19 ላይ ሐዋርያው ዮሐንስ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ስላሉ ስለማያምኑ የተናገረበትን አድምጡ።

> ከእኛ ዘንድ ወጡ፥ ዳሩ ግን ከእኛ ወገን አልነበሩም፤ ከእኛ ወገንስ ቢሆኑ ከእኛ ጋር ጸንተው በኖሩ ነበር፤ ነገር ግን ሁሉ ከእኛ ወገን እንዳልሆኑ ይገለጡ ዘንድ ወጡ። (1 ዮሐንስ 2:19).

እዚህ ሐዋሪርው ከክርስትና እምነት ስለሚለቁ ሰዎች ተናግሯል። በአንድ መልኩ "እኛ" እንደሆኑ ተቆጥሯል። ማለትም በእግዚአብሔር ሕዝብ መካከል ይኖሩ ነበር። ዮሐንስ ግን ደግሞ እምነትን በመተው "ከእኛ እንዳልሆኑ" በግልፅ አስረድተዋል። ማለትም እውነተኛ አማኞች አልነበሩም። እርሱ እንደተናገረው፣ በእውነት በክርስቶስ የዘላለም መዳንን የተቀበሉ እውነተኛ አማኞች ቢሆኑ ኖሮ ፣ "ከእኛ ጋር ጸንተው በኖሩ" ነበር። ማለትም እስከ መጨረሻው ታማኝ ሆነው ይቆዩ ነበር።

የአብዛኞቹ አብያተ ክርስቲያናት ዝርዝር እውነተኛ አማኝ የሆኑ እና ያልሆኑ ሰዎችን የሚያካትት መሆኑን ሁላችንም እናውቃለን። የኤርምያስ ትንቢት ሙሉ በሙሉ ስለተዋጀው የአዲሱ ቃል ኪዳን ሰዎች የሚፈጸሙት ክርስቶስ ሲመለስ ብቻ ነው። በዚያን ጊዜ በእግዚአብሔር የቃል ኪዳን ሕዝብ መካከል የማያምኑ በእግዚአብሔር የዘላለም ፍርድ ይሰቃያሉ። እናም በአዲሱ ፍጥረት ውስጥ ከክርስቶስ ጋር የሚነግሡ እውነተኛ አማኞች ብቻ ይሆናሉ።

በመለኮታዊ ቃል ኪዳኖች ውስጥ ከሰብዓዊ ክፍፍል በተጨማሪ የእግዚአብሔር ቃል ኪዳኖች የብሉይ ኪዳን መዝገብ እንዲሁ በተለያዩ የታሪክ ጊዜያት ውስጥ በተካተቱት እና ከእግዚአብሔር ቃል ኪዳኖች በተገለሉት መካከል መከፋፈሉን ይናገራል።

የታቀፉና የተገለሉ

ቀደም ብለን እንደጠቀስነው ፣ የሰው ልጅ ሁሉ ከአዳም እና ከኖኅ ጋር ባለው አጠቃላይ ቃል ኪዳኖች ውስጥ ተካትቷል። በእነዚህ ቃል ኪዳኖች ውስጥ ከተመሠረቱት መሠረቶች እና ተፈጥሯዊ መረጋጋት ምንም ቡድኖች አልተገለሉም። ነገር ግን እግዚአብሔር እስራኤልን እንደ ልዩ የቃል ኪዳን ሕዝቡ አድርጎ ሲመርጥ ይህ ሁኔታ ተለወጠ። ከአብርሃም፣ ከሙሴ እና ከዳዊት ጋር ያሉት ብሔራዊ ቃል ኪዳኖች በዋነኝነት የአብርሃምን የሥጋ ዘሮች እና ወደ እስራኤል የተቀላቀሉን በአንጻራዊ ሁኔታ ሲታይ ጥቂት አሕዛብን ብቻ ያካተተ ነበር። በአብዛኛው የአሕዛብ ሕዝቦች ከእስራኤል ብሔራዊ ቃል ኪዳኖች የተገለሉ ነበር። ኤፌሶን 2:12ን እና ጳውሎስ አሕዛብ የክርስቶስ ተከታዮች ከመሆናቸው በፊት የገለጸበትን መንገድ አዳምጡ፡፡

> በዚያ ዘመን ከእስራኤል መንግሥት ርቃችሁ ለተስፋውም ቃል ኪዳን እንግዶች ሆናችሁ በዚህም ዓለም ተስፋን አጥታችሁ ከእግዚአብሔርም ተለይታችሁ ያለ ክርስቶስ ነበራችሁ። (ኤፌሶን 2:12).

አሕዛብ ለተስፋ ቃል ኪዳኖች እንግዳ ነበሩ። እነርሱ ያለ ተስፋ እና ያለ እግዚአብሔር ነበሩ። ስለዚህ በእስራኤል ብሔራዊ ቃል ኪዳኖች ዘመናት፣ በእውነቱ በዓለም ውስጥ ሦስት ዓይነት ሰዎች ነበሩ - በእስራኤል ኪዳናት ውስጥ የነበሩ እውነተኛ አማኞች፣ በእስራኤል ኪዳናት ውስጥ የነበሩ የማያምኑ እና ከእስራኤል ኪዳኖች የተገለሉ የማያምኑ አሕዛብ።

እነዚህ ሦስት ድርብ ልዮነቶች አስፈላጊ ናቸው። ክርስቶስ በክብር እስኪመለስ ድረስ ለለአዲሱ ቃል ኪዳንም የሚሠሩ ይሆናሉ፡፡ እንዳየነው ፣ እስከዚያ ቀን ድረስ ፣ እውነተኛ አማኞች ከሚትታየው ቤተክርስቲያን ጋር ከተያያዙ ከማያምኑ ጋር በአዲሱ ቃል ኪዳን ውስጥ ተካትተዋል። እና በአዲስ ኪዳን ዘመን ፣ ሦስተኛው ምድብ አለ - ለወንጌልም ሆነ ለቤተክርስቲያን እውቅና ያልሰጡ ወንዶች እና ሴቶች ናቸው። እነዚህ ሰዎች ከአዲሱ ኪዳን የተገለሉ ናቸው። በብሉይ ኪዳን ታሪክ ውስጥ ከቃል ኪዳኑ ውጭ ያሉት በዋናነት አሕዛብ ነበሩ። አሁን ግን ክርስቶስ ከመጣ ጊዜ ከአዲሱ ኪዳን ውጭ ያሉት በክርስቶስ ወይም በቤተክርስቲያኑ ውስጥ ምንም ድርሻ የሌላቸው አይሁዶችንና አሕዛብን ያካትታል።

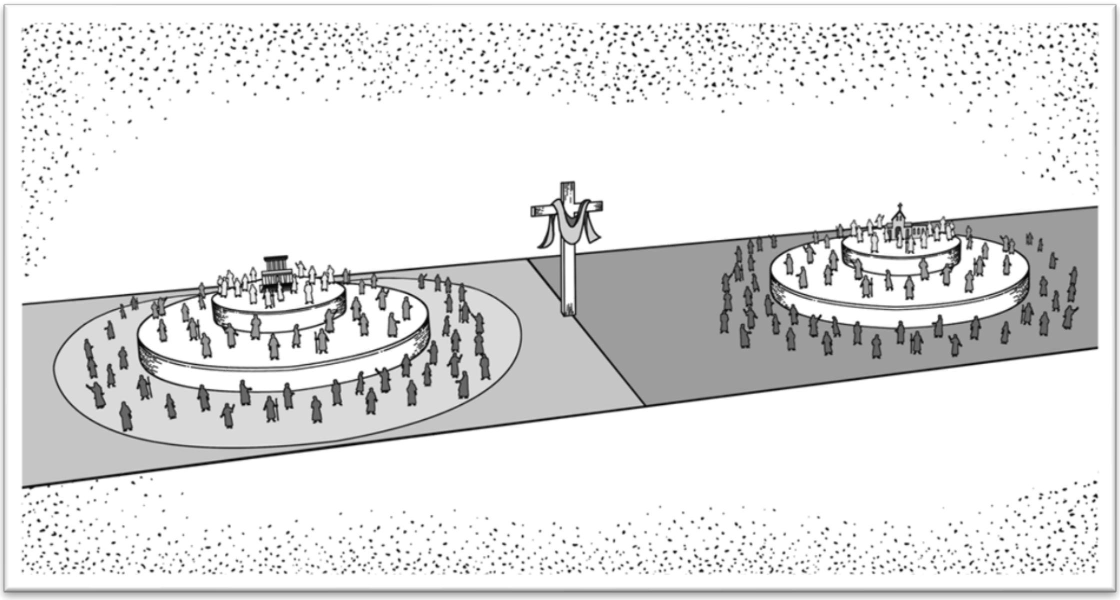

በብሉይ ኪዳን በሰዎች መካከል ያለው ሦስቱ ድርብ ልዩነቶች ለአዲሱ ኪዳንም ይሠራል።

አሁን የተወሰኑ የሰዎች ክፍፍሎች ከእግዚአብሔር ቃል ኪዳን ሕዝቦች ጋር እንዴት እንደሚዛመዱ ከተመለከትን ፣ ለእነዚህ ቡድኖች የቃል ኪዳኑን ሁኔታ ወደ ተግባራዊነት ለመሄድ ዝግጁ ነን። እነዚህ የሰዎች ምድቦች የእግዚአብሔርን ቸርነት፣ የሰውን ታማኝነት መስፈርት እና የበረከቶችን እና የእርግማን ውጤቶችን እንዴት ተለማመዱ?

የቃል ኪዳኖቹ ሁኔታ ተግባራዊነት

ሁሉም ሰዎችየበአዳም እና የኖህ አጠቃላይ ቃል ኪዳኖችን ተለማምደዋል። በአዳም በኩል በተቋቋሙት መሠረታዊ ፖሊሲዎች እና በኖህ በተቋቋመው የተፈጥሮ መረጋጋት የሁሉም ሰዎች ሕይወት በቀጥታ ተነክቷል። ሆኖም በአብርሃም፣ በሙሴ እና በዳዊት በኩል ስለተሰጡት የእስራኤል ብሔራዊ ኪዳኖች ውስጥ ሁሉም ሰዎች አልተሳተፉም፡፡ በአዲሱ ቃል ኪዳንም ሁሉም ሰው አልተሳተፈም።

የቃል ኪዳን ተለዋዋጭነትን ለተለያዩ ቡድኖች መተግበርን ስናጤን ፣ ብሔራዊ ቃል ኪዳኖች እና አዲሱ ቃል ኪዳን በሦስት ዓይነት ሰዎች ላይ እንዴት እንደተተገበረ ማየት አለብን - መጀመሪያ የማያምኑ ከነዚህ ቃል ኪዳኖች የተገለሉ፣ ሁለተኛ የማያምኑ በእነዚህ ቃል ኪዳኖች ውስጥ ተካትተዋል ፤ ሦስተኛ እውነተኛ አማኞች በእነዚህ ቃል ኪዳኖች ውስጥ ተካትተዋል። አስቀድመን ከእስራኤል ብሔራዊ ቃል ኪዳኖች እና ከአዲሱ ቃል ኪዳን የተገለሉትን የማያምኑትን እንመልከት።

የማያምኑ የተገለሉ ሰዎች

ከብሔራዊ ቃል ኪዳኖች እና ከአዲሱ ቃል ኪዳን ጋር ግንኙነት የሌላቸው የማያምኑ ሰዎች በአዳምና በኖኅ ባሉት አጠቃላይ ቃል ኪዳኖች ከእግዚአብሔር ጋር የተሳሰሩ ናቸው። በዚህ ምክንያት፣ አሁንም የእነዚህን ቃል ኪዳኖች ሁኔታዎች ይለማመዳሉ። እግዚአብሔር ለሰዎች ሁሉ ደግነትን ስለሚያሳይ የእግዚአብሔርን ቸርነት ይቀበላሉ። ኢየሱስ በማቴዎስ 5:45 ላይ እንዳስቀመጠው፦

> እርሱ በክፎዎችና በበጎዎች ላይ ፀሐይን ያወጣልና፥ በጻድቃንና በኃጢአተኞችም ላይ ዝናቡን ያዘንባልና። (ማቴዎስ 5:45).

ብዙ ጊዜ እነዚህን በረከቶች "የጋራ ጸጋ" ብለን እንጠራቸዋለን ምክንያቱም የሚያድን ምሕረት አይደሉም፡፡ ይልቁንም ለሁሉም የሰው ልጆች የእግዚአብሔር ጸጋ ማሳያዎች ናቸው።

ከዚህ ባሻገር፣ ከእስራኤል ብሔራዊ ቃል ኪዳኖች እና ከአዲሱ ቃል ኪዳን ውጭ የማያምኑት አሁንም በተቀበሉት የመገለጥ መጠን መሠረት ለእግዚአብሔር ታማኝ አገልግሎታቸውን መስጠት ይጠበቅባቸዋል። ለእስራኤል እና ለቤተክርስቲያን የተሰጠውን ልዩ መገለጥ የተወሰነ ግንዛቤ ሊኖራቸው ይችላል። ነገር ግን ከእስራኤል ወይም ከክርስቶስ ቤተክርስቲያን ጋር ፈጽሞ ግንኙነት ባይኖራቸውም ፣ አሁንም በአጠቃላይ ወይም በተፈጥሮ መገለጥ ለእግዚአብሔር ያላቸውን ግዴታዎች መሠረታዊ ግንዛቤ አላቸው።

> **በቅዱሳት መጻሕፍት ውስጥ እግዚአብሔር ይነግረናል - እናም ጳውሎስ ይህንን መከራከሪያ በሮሜ 1 ላይ ተናግሯል - ማንም ቢሆን ወይም ምንም ዐይነት ባሕል ቢኖረው፣ ማንኛውም ሰው ስለ እግዚአብሔር መኖር ያውቃል… ጳውሎስ እያንዳንዱ ሰው እግዚአብሔር መኖሩን በሕሊናው ያውቃል ይላል። ሰው ምክንያት አለው፣ ሕሊና አለው እና በዓለም ውስጥ በተፈጠረው ነገር የእግዚአብሔር መለኮታዊ ተፈጥሮ በግልፅ ታይቷል። ስለዚህ ሁሉም ሰዎች እግዚአብሔር እንዳለ ያውቃሉ።**
>
> **— ቀሲስ ክሌቴ ሁክስ**

ጳውሎስ በሮሜ 1:20 ላይ እንዳስቀመጠው

> የማይታየው ባሕርይ እርሱም የዘላለም ኃይሉ ደግሞም አምላክነቱ ከዓለም ፍጥረት ጀምሮ ከተሠሩት ታውቆ ግልጥ ሆኖ ይታያልና፤ ስለዚህም እግዚአብሔርን እያወቁ እንደ እግዚአብሔርነቱ መጠን ስላላከበሩትና ስላላመሰገኑት የሚያመካኙት አጡ፤ (ሮሜ 1:20).

አጠቃላይ መገለጥ ሁል ጊዜ ከእስራኤል ጋር ከገቡት ቃል ኪዳኖች እና ከአዲሱ ቃል ኪዳን ውጭ የማያምኑትን ፈጣሪያቸውን አምነው እንዲቀበሉ ግዴታ አለባቸው።

በውጤቱም እነዚህ የማያምኑት እግዚአብሔር እንደፈለገው በረከቶችን እና እርግማኖችን መዘዝ ያጋጥማቸዋል። እግዚአብሔር ብዙ ጊዜ ከእስራኤል ወይም ከክርስቶስ ቤተክርስቲያን ጋር ላልተገናኙ ለማያምኑ ጊዜያዊ በረከቶችን ይሰጣል። እናም እርሱ እንደወሰነው ጊዜያዊ እርግማኖችን በእነርሱ ላይ ያፈሳል። ነገር ግን በታላቁ ፍርድ ላይ የእግዚአብሔር ጊዜያዊ በረከቶች እና እርግማኖች ለእነዚህ የማያምኑ ሰዎች ወደ እግዚአብሔር ዘላለማዊ እርግማን እንደሚያመሩ ቅዱሳት መጻሕፍት ግልፅ ናቸው።

ከእነዚህ ቃል ኪዳኖች ከተገለሉ ከማያምኑ በተቃራኒ፣ የቃል ኪዳን ሁኔታ ትግበራ የሚከናወነው ከእስራኤል እና ከአዲሱ ኪዳን ጋር በእግዚአብሔር ቃል ኪዳኖች ውስጥ ከተካተቱት እነዚያ ከማያምኑ ጋር ነው።

የታቀፉ ያላመኑ ሰዎች

ሲጀመር እግዚአብሔር ለእነዚህ ሰዎች ብዙ ቸርነትን አሳይቷል። እውነት ነው፣ ዘላለማዊ ድነትን አላገኙም፣ ግን አሁንም እግዚአብሔር በብሉይም ሆነ በአዲስ ኪዳን ከእግዚአብሔር የቃል ኪዳን ሰዎች ጋር ለተቀላቀሉት ለማያምኑ ታላቅ ደግነት አሳይቷል። በሮሜ 9:4 ላይ ፣ ሐዋርያው ጳውሎስ በእስራኤል ያላመኑትም እንኳ ያገኙትን ጥቅሞች ተናግሯል

> እነርሱ እስራኤላውያን ናቸውና፥ ልጅነትና ክብር ኪዳንም የሕግም መሰጠት የመቅደስም ሥርዓት የተስፋውም ቃላት ለእነርሱ ናቸውና፤ (ሮሜ 9:4).

ከእነዚህ ቃል ኪዳኖች ውጭ ካሉት ይልቅ እግዚአብሔር ከእስራኤል ጋር በእግዚአብሔር ቃል ኪዳን ውስጥ ላሉ ለማያምኑ ሰዎች ታላቅ ደግነትን አሳይቷል። እና ከክርስቶስ ቤተክርስቲያን ጋር ለተያያዙ ለማያምኑ ተመሳሳይ ነው።

በብሉይ ኪዳን ፣ በእስራኤል የነበሩ አማኞችም ሆኑ የማያምኑ ከግብፅ ባርነት በአካል ነፃ ወጥተዋል። ሁሉም በሲና ተራራ ላይ የእግዚአብሔርን ሕግ ስጦታ ተቀበሉ። ሁሉም የተስፋይቱን ምድር ወርሰዋል። በዳዊትና በሰሎሞን ዘመነ መንግሥት ተባርከዋል። እና በተመሳሳይ መልኩ፣ በአዲስ ኪዳን ቤተክርስቲያን ውስጥ የማያምኑ ከክርስቶስ አካል ጋር በመተባበር ይቀደሳሉ። የቃሉን ስብከት ይሰማሉ። በመንፈስ ቅዱስ ሥራ ይካፈላሉ። በእነዚህ እና በሌሎች ብዙ መንገዶች እግዚአብሔር በብሉይ ኪዳን እስራኤል እና በአዲስ ኪዳን ቤተክርስቲያን ውስጥ ለማያምኑት ታላቅ ቸርነትን አሳይቷል።

በእስራኤል ብሔራዊ ቃል ኪዳኖች እና በአዲሱ ቃል ኪዳን ውስጥ የማያምኑ ከእግዚአብሔር ታላቅ ቸርነትን ከማግኘት ጎን ለእግዚአብሔር ታማኝ አገልግሎት ዕዳ አለባቸው። ስለ እግዚአብሔር ፈቃድ የበለጠ እውቀት አግኝተዋል። ስለዚህ እግዚአብሔር ከፍ ያለ መታዘዝን ከእነርሱ ይጠብቃል። ኢየሱስ በሉቃስ 12:48 እንዲህ ብሎ አስቀምጧል፡

> ብዙም ከተሰጠው ሰው ሁሉ ከእርሱ ብዙ ይፈለግበታል፥ ብዙ አደራም ከተሰጠው ከእርሱ አብዝተው ይሹበታል። (ሉቃስ 12:48).

የእግዚአብሔርን ቃል እውነት የሚማሩ፣ መንገዶቹን የሚያውቁ፣ ለተቀበሉት ተጠያቂ ይሆናሉ።

በእስራኤል ብሔራዊ ቃል ኪዳኖች እና በአዲሱ ቃል ኪዳን ውስጥ የማያምኑ ሰዎች ከእግዚአብሔር በረከቶች እና እርግማኖች ውጤት እንደሚያገኙ ቅዱሳት መጻሕፍት ያመለክታሉ። እግዚአብሔር እንደወሰነ፣ በዚህ ሕይወት ውስጥ የተለያዩ ዓይነት ጊዜያዊ በረከቶችን እና ጊዜያዊ እርግማኖችን ይቀበላሉ። ነገር ግን በክርስቶስ የሚያድን እምነት እስካልመጡ ድረስ፣ በታላቁ የፍርድ ቀን እነዚህ በረከቶች እና እርግማኖች ወደ እግዚአብሔር ዘላለማዊ እርግማን ብቻ ይመራሉ። በእግዚአብሔር ፍርድ ሥር ለዘላለም ይኖራሉ። በዕብራውያን 10:28-29 የዕብራውያን ጸሐፊ በአዲሱ ቃል ኪዳን በማያምኑ ላይ ስለሚመጣው ዘላለማዊ ፍርድ ተናግሯል፡

> የሙሴን ሕግ የናቀ ሰው ሁለት ወይም ሦስት ቢመሰክሩበት ያለ ርኅራኄ ይሞታል፤ የእግዚአብሔርን ልጅ የረገጠ ያንንም የተቀደሰበትን የኪዳኑን ደም እንደ ርኵስ ነገር የቈጠረ የጸጋውንም መንፈስ ያከፋፋ፥ እንዴት ይልቅ የሚብስ ቅጣት የሚገባው ይመስላችኋል? (ዕብራውያን 10:28-29).

እዚህ ላይ እነዚህ ሰዎች "በቃል ኪዳኑ ደም" የተቀደሱ መሆናቸውን ልብ በሉ። ይህ ማለት ግን ዘላለማዊ ድነትን አግኝተዋል ማለት አይደለም። ይልቁንም በአዲሱ ቃል ኪዳን ተሳታፊዎች ሆነው ከዓለም ተለይተዋል። እናም

እነዚህ ሰዎች በእግዚአብሔር ላይ ሲያምፁ - ሁል ጊዜ በተወሰነ ደረጃ ወይም በሌላ መልኩ እንደሚያደርጉት - አንድ የሚጠበቅ ነገር አለ ፣ ማለትም የእግዚአብሔር ዘላለማዊ ፍርድ ፣ ለጠላቶቹ ያስቀመጠው ፍርድ ይጠብቃቸዋል።

እኛ የማያምኑትን በእስራኤል ብሔራዊ ቃል ኪዳኖች እና በአዲሱ ቃል ኪዳን ውስጥ እንዳላካተቱ አድርገን አስበናል። አሁን ፣ በእነዚህ ቃል ኪዳኖች ውስጥ የተካተቱ እውነተኛ አማኞች ከእግዚአብሔር ጋር ያለውን መስተጋብር ሁኔታ እንዴት እንደሚለማመዱ እንመልከት።

የታቀፉ አማኞች

ለእውነተኛ አማኞች የሚታየው መለኮታዊ በጎነት የማይለካ ነው፣ የኃጢአትን ይቅርታ እና ከእግዚአብሔር ጋር ዘላለማዊ ኅብረትን ይጨምራል። ጳውሎስ በሮሜ 8:1-2 ላይ እንደጻፈው:

> እንግዲህ በክርስቶስ ኢየሱስ ላሉት አሁን ኵነኔ የለባቸውም። በክርስቶስ ኢየሱስ ያለው የሕይወት መንፈስ ሕግ ከኃጢአትና ከሞት ሕግ አርነት አውጥቶኛልና። (ሮሜ 8:1-2).

> እግዚአብሔር የኃጢአታችንን ቅጣት ለመክፈል፣ በእኛ ምትክ መከራን ለመቀበል እና በራሳችን ላይ ካመጣነው ኩነኔ እኛን ለማዳን ልጁን እስከ መላክ ድረስ ወዶናል። በእርግጥ ፣ ጳውሎስ ይህንን ነጥብ በሮሜ 8 ውስጥ አንስቶ በእነዚህ ቃላት ያበረታታናል - እንዲህ ይላል - “እግዚአብሔር ለገዛ ልጁ ያልራራለት ነገር ግን ስለ ሁላችን አሳልፎ የሰጠው ከሆነ ፣ ከእርሱ ጋር ደግሞ ለሁላችንም ሁሉንም ነገሮች በነፃ እንዴት አይሰጠንም?” እናም ፣ እግዚአብሔር ልጁ በመስጠቱ እኛን የወደደበትን በእርግጠኝነት እና በከፍተኛ ደረጃ መንገድ አሳይቶናል። ስለዚህ በእርሱ ልንታመን እና እርሱ በእውነት እንደሚወደን እርግጠኞች መሆን አለብን።
>
> — ዶክተር ብራንደን ዲ. ክሮዌ

በተመሳሳይ ከእግዚአብሔር ሕግ ውግዘት ነፃ ስንሆን እግዚአብሔር በክርስቶስ ላደረገልን ነገር ምስጋና በማቅረብ ለእግዚአብሔር ታማኝ አገልግሎት ተጠርተናል። ለዚህም ነው በሮሜ 8:7 ፣ ጳውሎስ አማኞችን ከማያምኑ ጋር በማነጻጸር በመቀጠል እነዚህን ቃላት ይናገራል:

> ስለ ሥጋ ማሰብ በእግዚአብሔር ዘንድ ጥል ነውና፤ ለእግዚአብሔር ሕግ አይገዛምና፥ መገዛትም ተስኖታል፤ (ሮሜ 8:7).

በአንጻሩ እግዚአብሔርን የሚወድ አእምሮ ለሕጉ ይገዛል። ስለዚህ ፣ በሮሜ 8 12-13 ፣ ጳውሎስ እነዚህን ቃላት አክሏል:

> እንግዲህ፥ ወንድሞች ሆይ፥ ዕዳ አለብን፥ እንደ ሥጋ ፈቃድ ግን እንኖር ዘንድ ለሥጋ አይደለም። እንደ ሥጋ ፈቃድ ብትኖሩ ትሞቱ ዘንድ አላችሁና፤ በመንፈስ ግን የሰውነትን ሥራ ብትገድሉ በሕይወት ትኖራላችሁ። (ሮሜ 8:12-13).

አማኞች ከማያምኑ በተለየ ሁኔታ የመኖር ግዴታ አለባቸው። ያም ማለት ለእግዚአብሔር ሕግ የመገዛት ግዴታ አለባቸው - መዳንን ለማግኘት አይደለም ፣ ነገር ግን በጸጋው ለተሰጠው መዳን እግዚአብሔርን ለማክበር ነው።

እንደ ብሉይ ኪዳን እስራኤላውያን፣ ክርስቲያኖች እምነታቸውን ለመፈተሽ እና ለማረጋገጥ የቅዱሳት መጻሕፍትን ሕጎች እና መመሪያዎች መከተል አለባቸው። በብሉይ ኪዳን ያሉ እውነተኛ አማኞች የእምነታቸው

መለኪያ የሆነውን የሙሴን ሕግ እንዲታዘዙ ተጠርተዋል። በአዲስ ኪዳን ውስጥ ያሉ ክርስቲያኖች ወደ አንድ ዓይነት መለኪያ ተጠርተዋል። ጳውሎስ ለቆሮንቶስ ሰዎች በ2ቆሮንቶስ 13:5 ላይ እንደተናገረው፡

> በሃይማኖት ብትኖሩ ራሳችሁን መርምሩ፤ ራሳችሁን ፈትኑ፤ ወይስ ምናልባት የማትበቁ ባትሆኑ፥ ኢየሱስ ክርስቶስ በእናንተ ውስጥ እንዳለ ስለ እናንተ አታውቁምን? (2 ቆሮንቶስ 13:5).

ክርስቶስ ፍጹም ታዛዥ የእግዚአብሔር ልጅ ነበር ፣ እናም ዘላለማዊ ድነታችን አስተማማኝ እንዲሆን ጽድቁ ለእኛ ተቆጥሯል። ነገር ግን በዕለት ተዕለት ሕይወታችን ስንኖር እግዚአብሔር የሰጠንን ድነት ማረጋገጥ አለብን። ጳውሎስ ፊልጵስዩስ 2:12 እንዲህ በማለት አበረታቶናል፡

> ስለዚህ፥ ወዳጆቼ ሆይ፥ ሁልጊዜ እንደ ታዘዛችሁ፥ በእናንተ ዘንድ በመኖሬ ብቻ ሳይሆን ይልቁን አሁን ስርቅ፥ በፍርሃትና በመንቀጥቀጥ የራሳችሁን መዳን ፈጽሙ፤ (ፊልጵስዩስ 2:12).

እኛ እንደምንጠብቀው፣ በእስራኤል ብሔራዊ ቃል ኪዳኖች እና በአዲሱ ቃል ኪዳን ውስጥ ያሉ እውነተኛ አማኞች እንዲሁ መታዘዝ እና አለመታዘዝ የሚያስከትለውን መዘዝ በተለያዩ መንገዶች ይለማመዳሉ። በአንድ በኩል እግዚአብሔር በጥበቡ እንደሚወስነው፣ እውነተኛ አማኞች ጊዜያዊ በረከቶችን ያገኛሉ። ብዙ የእግዚአብሔር መንፈስ በረከቶችን አግኝተናል። ከዚህ ባሻገር፣ እግዚአብሔር ብዙውን ጊዜ ሥጋዊ በረከቶችን ለሕዝቡ ይሰጣል። ግን ተቃራኒው እንዲሁ እውነት ነው። እግዚአብሔር እውነተኛ ልጆቹን በስነስርዓት ያሠለጥናል። በዕብራውያን 12:6 ጸሐፊው ብሉይ ኪዳንን በዚህ መንገድ ጠቅሶ አብራርቷል:

> ጌታ የሚወደውን ይቀጣዋልና፥ የሚቀበለውንም ልጅ ሁሉ ይገርፈዋል ብሎ የሚነጋገረውን ምክር ረስታችኋል። (ዕብራውያን 12:6).

በዚህ ሕይወት ውስጥ ለእውነተኛ አማኞች ጊዜያዊ በረከቶች እና እርግማኖች እነዚህ ድብልቅ ልምዶች ቢኖሩም በማያምኑ እና በአማኞች መካከል ወሳኝ ልዩነት አለ። ክርስቶስ በክብር ሲመለስ እውነተኛ አማኞች ብቻ የእግዚአብሔርን ዘላለማዊ በረከቶች ያገኛሉ። በራዕይ 21:7 ላይ እንደምናነበው:

> ድል የሚነሣ ይህን ይወርሳል አምላክም እሆነዋለሁ እርሱም ልጅ ይሆነኛል። (ራእይ 21:7).

ብሉይ ኪዳንን ማጥናታችንን ስንቀጥል እነዚህን ሦስቱን የሰው ዘር ክፍሎች እና የቃል ኪዳን ሁኔታ እንዴት በእነርሱ ላይ እንደሚተገብር ሁል ጊዜ ማስታወሳችን አስፈላጊ ነው። ከብሔራዊ ቃል ኪዳኖች እና ከአዲሱ ቃል ኪዳን ውጭ በማያምኑ መካከል ያለውን ልዩነት በማስታወስ ፣ በእነዚህ ቃል ኪዳኖች ውስጥ የማያምኑ እና በእነዚህ ቃል ኪዳኖች ውስጥ ያሉ እውነተኛ አማኞች የብሉይ ኪዳንን መጀመሪያ ያነበቡት ለጥንት እስራኤላውያን የነበረውን አንደምታ ለመረዳት ይረዳናል። ዛሬ በእኛ ላይ እንዴት እንደሚተገበር ለማየት እኛ በተሻለ ሁኔታ ታጥቀናል፡፡

ቪዲዮዎችን፣ የትምህርት መመሪያዎችና ሌሎች ግብዓቶችን ለማግኘት Thirdmill at thirdmill.org. ይመልከቱ

ማጠቃለያ

በዚህ ትምህርት ውስጥ ስለ መለኮታዊ ኪዳኖች መጽሐፍ ቅዱሳዊ ጽንሰ-ሀሳብ አስተዋውቀናል። እግዚአብሔር መንግስቱን በቃል ኪዳኖች እንደሚመራ ተመልክተናል። እንዲሁም መጽሐፍ ቅዱሳዊ ታሪክን ተመልክተናል እናም የእግዚአብሔር ቃል ኪዳኖች በአዳም፣ በኖኅ፣ በአብርሃም፣ በሙሴ፣ በዳዊት እና በአዲሱ ቃል ኪዳን ለተለያዩ ጊዜያት የእግዚአብሔር መንግሥት ፖሊሲዎች አፅንዖት መስጠታቸውን ተምረናል። በተጨማሪም መለኮታዊ ቸርነት፣ የሰዎች ታማኝነት እና በእያንዳንዱ የቃል ኪዳን ጊዜ ውስጥ በእግዚአብሔር እና በቃል ኪዳኑ ሕዝቦቹ መካከል ያለውን መስተጋብር የሚገልጹ የበረከቶች እና እርግማኖች መሠረታዊ ዳሰሳዎችን መርምረናል። በመጨረሻም፣ እነዚህ ሁኔታዎች በቅዱሳን መጻሕፍት ውስጥ እና ዛሬ የሚተገበሩበትን የተለያዩ ዐይነት መንገዶችን መርምረናል።

ብሉይ ኪዳንን ለመረዳት መለኮታዊ ኪዳኖችን አስፈላጊነት ከመጠን በላይ ማወቁ አስቸጋሪ ይሆናል። እያንዳንዱ የመጽሐፍ ቅዱስ ጸሐፊ እግዚአብሔር መንግሥቱን በቃል ኪዳኖች እንደሚመራ ያውቅ ነበር። እናም በውጤቱም፣ በእያንዳንዱ የብሉይ ኪዳን ገጽ ላይ ያለው እያንዳንዱ ትምህርት አስፈላጊነት በእግዚአብሔር ቃል ኪዳኖች ማዕቀፍ ላይ የተመሠረተ ነው። አዲሱን ኪዳን ያመጣውን ክርስቶስን እናገለግላለን። እንደ ተከታዮቹ፣ በዚህ ዘመን ለእርሱ እንድንኖር በብሉይ ኪዳን ከእግዚአብሔር ቃል ኪዳኖች የምንችለውን ሁሉ መማር አለብን። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ላሉት መለኮታዊ ቃል ኪዳኖች ፖሊሲዎች የገባነውን ቃል ማደስ፣ በመንግሥቱ ሙላት ከክርስቶስ ጋር ወደ ዘላለም ሕይወት ይመራናል።

አስተዋጽኦ ያደረጉ ጸሐፊዎች

ዶ / ር ሪቻርድ ኤል ፕራት ፣ ጁኒየር (አስተናጋጅ) የሦስተኛው ሚሊኒየም አገልግሎት ተባባሪ መስራች እና ፕሬዚዳንት ናቸው። በተሃድሶ ሥነ መለኮት ሴሚናሪ የብሉይ ኪዳን ፕሮፌሰር ሆነው ከ 20 ዓመታት በላይ ያገለገሉ ሲሆን የብሉይ ኪዳን ክፍል ሊቀመንበር ነበሩ። የተሾሙ አገልጋይ የሆኑት ዶ / ር ፕራት ለወንጌል እና ለማስተማር ብዙ ተጉዘዋል። በዌስትሚኒስተር ሥነ -መለኮታዊ ሴሚናሪ ተማሩ፡፡ ኤምዲቪ ከዩኒየን ቲኦሎጂካል ሴሚናሪ ተቀበሉ እንዲሁም የሥነ-መለኮት ዶክትሬት ድግሪያቸውን በብሉይ ኪዳን ጥናቶች ከሃርቫርድ ዩኒቨርሲቲ ተቀብለዋል። ዶ / ር ፕራት የ NIV የተሐድሶ መንፈስ ጥናት መጽሐፍ ቅዱስ አጠቃላይ አርታኢ እና ለአዲሱ ሕያው ትርጉም ተርጓሚ ናቸው። እንዲሁም በዓይናችሁን ከፍታችሁ ጸልዩ፣ እያንዳንዱ ሀሳብ ምርኮኛ ፣ ለክብር የተፈጠርን፣ ታሪኮችን ሰጠን፣ 1 እና 2 ዜና መዋዕል እና 1 እና 2 ቆሮንቶስ ሐተታን ጨምሮ በርካታ ጽሑፎችን እና መጻሕፍትን ደራሲ ናቸው፡፡

ዶ / ር ዴቪድ ኮሪያ በሜክሲኮ ሜሪዳ ውስጥ በሳን ፓብሎ ሥነ -መለኮታዊ ሴሚናሪ ተባባሪ ፕሮፌሰር እና የሜክሲኮ ቀጣይ ተቋም ዳይሬክተር ናቸው። በተጨማሪም በፕሬግሬሶ የፕሪስባይቴሪያን ኢግሊስያ ኢየሱስ መጋቢ ሆኖ ያገለግላል።

ዶ / ር ብራንደን ዲ ክሩዌ በዌስትሚኒስተር ቲኦሎጂካል ሴሚናሪ የአዲስ ኪዳን ረዳት ፕሮፌሰር ናቸው።

ሚስተር ሸሪፍ አጤፍ ፋሂም በግብፅ እስክንድርያ የቲኦሎጂ ትምህርት ቤት ያስተምራሉ።

ቄስ ሚካኤል ጄ ግሎዶ በኦርላንዶ ፍሎሪዳ በሚገኘው በተሃድሶ ሥነ -መለኮታዊ ትምህርት ቤት የመጽሐፍ ቅዱስ ጥናቶች ተባባሪ ፕሮፌሰር ናቸው

ቄስ ክሌቴ ሁክስ ፣ በበርሚንግሃም የአፖሎጅቲክስ ሃብት ማእከል ዳይሬክተር እና ፀረ-ባህል አፖሎጂስት

ዶ / ር ብራድሌይ ቲ ጆንሰን በአስቤሪ ቲዎሎጂካል ሴሚናሪ እና በኒኮላስቪል ፣ ኬኤ ውስጥ የዌስሊ ቻፕል ዩናይትድ ሜቶዲስት ቤተክርስቲያን ፓስተር ናቸው።

ዶክተር ማቲው ኒውክርክ በጃፓን አካዛኪ በሚገኘው በክርስቶስ መጽሐፍ ቅዱስ ሴሚናሪ የብሉይ ኪዳን ፕሬዚዳንት እና ፕሮፌሰር ናቸው።

ዶ / ር ጄፍሪ ጄ ኒሃውስ በጎርዶን-ኮንዌል ቲኦሎጂካል ሴሚናሪ የብሉይ ኪዳን ፕሮፌሰር ናቸው።

ዶ / ር ማይክ ሮስ በተሐድሶ ሥነ መለኮታዊ ሴሚናሪ ፣ ቻርሎት ፣ ኤንሲ ውስጥ ተግባራዊ ሥነ -መለኮትን ያስተምራሉ ፣ እና ቀደም ሲል በሰሜን ካሮላይና በማቲዎስ ውስጥ የክርስቶስ ኪዳነ ምሕረት ቤተክርስቲያን ከፍተኛ መጋቢ ነበሩ።

ዶ / ር ብራያን ዲ ራስል በኦርላንዶ ፣ ፍሎሪዳ በአስቤሪ ሥነ -መለኮታዊ ትምህርት ቤት የመጽሐፍ ቅዱሳዊ ጥናቶች ፕሮፌሰር እና የከተማ አገልግሎት ትምህርት ቤት ዲን ናቸው።

ዶ / ር ሾያኒ ሲንዶ በደቡብ አፍሪካ ጆርጅ ኋይትፊልድ ኮሌጅ መምህር ናቸው።

ዶ / ር ማርክ ኤል ስትራውስ በሳን ዲዬጎ በቤቴል ሴሚናሪ የአዲስ ኪዳን ፕሮፌሰር ናቸው።

ዶ / ር ዴሪክ ቶማስ በአትላንታ ጆርጂያ ውስጥ በተሃድሶ ሥነ -መለኮታዊ ትምህርት ቤት የሥርዓት እና የታሪክ ሥነ

-መለኮት ፕሮፌሰር ናቸው።

ዶ / ር እስጢፋኖስ ጄ ዌሉም በደቡባዊ ባፕቲስት ቲኦሎጂካል ሴሚናሪ የክርስትና ሥነ መለኮት ፕሮፌሰር ናቸው።

የቃላት ፍቾች

ኖኅ – በእግዚአብሔር መሪነት መርከብ ሠርቶ ከጥፋት ውኃ የተረፈ ሰው ፤ እግዚአብሔር ዘላቂ የተፈጥሮ መረጋጋትን ቃል የገባለት ሁለንተናዊ ቃል ኪዳን የገባው ግለሰብ

የጋራ ስምምነት – በሁለት እኩል ቡድኖች መካከል የተደረገ የስምምነት ዓይነት

ንጉሣዊ ስጦታ - የጥንት ነገሥታት መሬቶችን ወይም ለታማኝ አገልጋዮቻቸው ልዩ ማዕረግ የሰጡበት መደበኛ ስምምነት

ሱዜራን – በትናንሽ አገሮች ላይ የሚገዛ ኃያል ንጉሠ ነገሥት ወይም ንጉሥ ፤ በቃል ኪዳን ውስጥ ከፍተኛ ኃያልነት ያለው ወገን ነው፤ ለእርሱ መገዛት የግድ ነው

ሱዜራን-ቫሳል – በአሸናፊው ንጉሠ ነገሥት እና በአነስተኛ ገዥ መካከል የሚደረግ ቃል ኪዳን

አጠቃላይ ቃል ኪዳን – የሰውን ዘር ሁሉ ከሚወክል ግለሰብ (አዳምን እና ኖህን) ጋር የተደረገ ቃል ኪዳን

ቫሳል – ከፍተኛ ኃይል ላለው ንጉሠ ነገሥት ወይም ለንጉሥ (ሱዜራን) መገዛት ያለበት ንጉሥ ወይም ሕዝብ